

یک کالبد شکافی الگویی از نظام تأمین اجتماعی روستاییان در کشورهای اروپایی (فرانسه و انگلستان)

دکتر حسین شیرزاد* - دکترای ترویج و توسعه کشاورزی، مشاور معاون وزیر در ترویج و نظام بهره‌برداری

چکیده

کشورهای در حال توسعه، نیاز به سرمایه‌گذاری اساسی در زمینه‌ی تأمین اجتماعی روستایی و توسعه انسانی در روستاها دارند و این برنامه باید به صورت هدفمند، بهره‌برداران، کودکان و بخش غیر رسمی و گروه‌های آسیب‌پذیر واقعی را دربرگیرد. یک توصیه عمومی به تمام کشورهای منطقه خاورمیانه توجه به اولویت‌های زنان، کودکان و جوانان، گسترش پوشش به فقیرترها، بهبود مدیریت دولتی و ترغیب به توسعه‌ی نهادهای مدنی است. استراتژی‌های تأمین اجتماعی روستایی از کشوری به کشور دیگر متفاوت است و این به دلیل تفاوت در نیازهای مناطق روستایی آنها، نهادهای موجود در آنها و منابع در دسترس آنها می‌باشد. ترجیحات ملی همچنین متأثر از حمایت‌های سیاسی است و اجماع دسته جمعی برای انجام اصلاحات مورد نیاز است. تحلیل عوامل فوق اولویت‌های تأمین اجتماعی روستایی را در هر کشور تعیین می‌کند. در کشورهای در حال توسعه به علت کمبود سرمایه، منابع تولید، محدودیت مدت فعالیت سرمایه و افزایش جمعیت، اشتغال کامل در بخش کشاورزی وجود ندارد و واقعیاتی چون تقسیم ناعادلانه‌ی زمین، فقر و گرسنگی مداوم، بیکاری دائمی و فصلی و غیره همگی از تجلیات وضع اقتصادی نامطلوب در بخش کشاورزی کشورهای در حال توسعه است. عموماً در بخش کشاورزی، اقشار اجتماعی بسیار متنوعی وجود دارند و به علاوه، شیوه‌ی کار کشاورزی و مالکیت اراضی در کشورهای مختلف و حتی در نواحی مختلف یک کشور متفاوت است و محصولات مختلف و بارش و سنن مختلف در جوامع مختلف وجود دارد. چنین عواملی باعث شده است تحقق تأمین اجتماعی در جوامع روستایی دچار مشکل باشد و تأمین اجتماعی در نوع کلاسیک خود که برای کارگران شهری و صنعتی اجرا می‌شود با ویژگی‌های نواحی روستایی منطبق نبوده و نیازمند تغییرات اساسی باشد. استفاده از تجربیات برخی سازمان‌های بین‌المللی و کشورهای اروپایی توسعه‌یافته دارای نظام تأمین

اجتماعی روستایی قوی مانند فرانسه و انگلستان بسیار مؤثر می‌باشد. آگاهی از اندازه بخش‌های رسمی و غیر رسمی، توزیع بخش (جمعیت شاغل در زیربخش‌های کشاورزی)، جمعیت فعال روستایی، سیر تکامل دستمزد واقعی، نقش زنان روستایی در نیروی کار، شرایط کار، قبول استانداردها و قوانین بین‌المللی و ملی، تماماً اطلاعات اضافی را ایجاد می‌کند و به تعیین اولویت‌های کشور کمک می‌نماید. هدف از نگارش این مقاله کالبد شکافی مؤلفه‌های یک نظام تأمین اجتماعی روستایی مؤثر در دو کشور انگلستان و فرانسه می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: تأمین اجتماعی روستاییان، بیمه‌های اجتماعی کشاورزی، شبکه‌های حمایتی روستایی، بیمه‌های روستایی آنکلو و فرانکوفن.

مقدمه

هدف از نوشتن این مقاله آن است که با چارچوب‌های اصلی تأمین اجتماعی کشورهای توسعه یافته آشنا شویم و بتوانیم از این مبانی برای تدوین الگویی که برای جامعه روستایی ایران مناسب باشد، بهره‌گیری نماییم. در این مقاله محورهای اصلی تأمین اجتماعی روستاییان و دهقانان در این دو کشور تشریح می‌شود، ولی در آغاز توضیحی بسیار اجمالی درباره مسایل اجتماعی اقتصادی دو کشور و جامعه روستایی آن ضروری به نظر می‌رسد. مقصود از این توضیح، صرفاً درک روشن‌تر از مسایل تأمین اجتماعی روستاییان و وضعیت تأمین اجتماعی و رفاه کشاورزان در دو کشور اروپایی می‌باشد. طبیعی است که فرانسه به عنوان یکی از پیشرفته‌ترین کشورهای دارای کشاورزی توسعه یافته در جهان، به طور معمول در زمینه بیمه کشاورزان و روستاییان نیز دارای تجربه طولانی است. این تجربه در فضای اقتصادی اجتماعی خاصی شکل گرفته که بسیار پرپوش به نظر می‌رسد. دینامیزم سیال در این چارچوب تأمینی، الگوی نوینی را برای نظام تازه تأسیس رفاه و تأمین اجتماعی روستایی در ایران معرفی خواهد نمود و تجارب مترتب در این نظام رهیافتی کارگشا برای مسئولین و فعالین درگیر در مسایل تأمین اجتماعی روستاییان خواهد بود. نگاهی اجمالی به روندهای تاریخی اجرای نظام‌های تأمین اجتماعی روستاییان در مناطق غیرشهری فرانسه و انگلستان بیانگر واقعیات تاریخی از سیر تکوینی فرایند مذکور خواهد بود. به طوری که براساس شواهد تاریخی، دامنه شمول تأمین اجتماعی کشاورزان از سال ۱۹۱۰ آغاز گردید و رژیم بانزینستگی اجباری حقوق بگیران شامل کارگران و کشاورزان طبق قانون تأسیس شد. از منظر تاریخی، منشأ تأمین اجتماعی بخش کشاورزی فرانسه به قانون ژانویه ۱۹۰۰ باز می‌گردد که موارد خطرات ویژه کشاورزی را شامل می‌شد و قانون ۱۹۳۰، با صندوق بیمه‌های اجتماعی رژیم بیمه خاصی برای کارگران بخش کشاورزی پیش‌بینی می‌کند. در سال ۱۹۴۵ «دوگل» قانون بیمه‌های اجتماعی را وسعت داده و به خطرات بیماری، بارداری، از کارافتادگی، پیری و مرگ گسترش می‌دهد و بیمه‌های

اجتماعی کشاورزی جهت پوشش خطرات اجتماعی مثل بیماری و پیری و غیره به وجود می‌آید. این بیمه‌ها در قالب صندوق‌های بیمه اجتماعی برای کارگران و کشاورزان (۱۹۳۰)، صندوق‌های کمک‌های خانوادگی (۱۹۳۲) تحت حمایت نظام بیمه‌های اجتماعی تجارت و صنعت و همچنین صندوق‌های بیمه پیری کشاورزان غیرکارگر (۱۹۵۲) قرار داشتند. در سال ۱۹۶۰ این صندوق‌ها در سازمان جدیدی تحت عنوان صندوق‌های بیمه اجتماعی کشاورزی ادغام گردیدند. طی سال‌های بعد از این ادغام، بیمه بیماری برای بهره‌برداران کشاورزی (۱۹۶۱) و شعبه‌های بیمه، تصادفات ناشی از کار برای کارگران کشاورز (۱۹۷۲) تأسیس گردیدند. سپس تمامی مزدبگیران و غیرمزدبگیران برای تمام خطرات در بخش کشاورزی از لحاظ اداری ادغام شدند. در نظام جدید بیمه اجتماعی بخش کشاورزی در دهه ۱۹۹۰، دریافت کمک و شرایط احراز حقوق اجتماعی کارگران کشاورزی، دارای حقوق مساوی با سایر کارگران است و این گروه‌ها از همان پوشش بیمه‌ای استفاده می‌کنند که سایر افراد جامعه عمومی از بیمه‌های اجتماعی (بیماری، زایمان، بازنندگان، ازکارافتادگی، پیری). نظام تأمین اجتماعی بهره‌برداران کشاورز و گروه‌های نظیر نیز از سال ۱۹۵۲ شکل گرفت و پیوسته هماهنگ با سایر نظام‌های بیمه‌ای تحول یافته است. این نظام شعبه‌ای از بیمه پیری یا سالمندی غیر مزدبگیران است که قانون ۱۹۶۱ بیمه بیماری، زایمان و ازکارافتادگی برای بهره‌برداران کشاورز را پدید آورد و سرانجام، این قانون ۱۹۹۰ بود که بیمه ازکارافتادگی‌ها، بیوه‌گی، عمر و سالمندی را برای بهره‌برداران کشاورز گسترش داد.

۱- کلیاتی پیرامون اقتصاد ملی فرانسه^۱

تولید ناخالص داخلی فرانسه در سال (۲۰۰۲-۲۰۰۳) به حدود ۱۵۵۸ تریلیون دلار می‌رسد و از این بابت پس از آلمان، در رده دوم کشورهای اروپایی قرار دارد. اقتصاد فرانسه رشدی بین یک تا دو درصد دارد و از این بابت آن را می‌توان کند رشد به شمار آورد. در آمد سرانه در فرانسه به ۲۶۰۰۰ هزار دلار می‌رسد.

فرانسه نیروی کاری برابر با ۲۶/۶ میلیون نفر دارد و بیکاری آن به ۱۹ درصد می‌رسد. از این نیروی کار ۷۱ درصد در خدمات، ۲۵ درصد در صنعت و ۴ درصد در کشاورزی فعالیت دارند و در مقابل ارزش افزوده کشاورزی ۳ درصد تولید ناخالص داخلی، و ارزش افزوده صنعت ۲۶ درصد آن می‌باشد باقیمانده به بخش خدمات تعلق دارد.

توزیع ثروت در فرانسه تا اندازه‌ای ناموزون است به طوری که دهک اول (ثروتمندترین) ۲۵/۱ درصد مصرف کل جامعه را دارد در حالی که پایین‌ترین دهک مصرفی در حد ۲/۸ درصد کل مصرف را به خود اختصاص می‌دهد. ضریب جینی در سال ۱۹۹۵ در حد ۳۲/۷ قرار داشت، که یک رکورد در سال‌های پایانی قرن محسوب می‌شود.

۲- کلیاتی درباره مسایل اجتماعی جمعیتی فرانسه^۱

جمعیت فرانسه در سال (۲۰۰۰-۱۹۹۹) به ۵۸/۸ میلیون نفر رسید. تراکم جمعیت در این کشور به ۱۰۱/۷ نفر در کیلومتر مربع می‌رسد. از این جمعیت نزدیک به ۷۵ درصد در شهرها زندگی میکنند و ۲۵ درصد دیگر روستائین به شمار می‌روند. توزیع سنی جمعیت فرانسه به این ترتیب است: ۲۳/۷ کمتر از ۱۴ سال، ۵۷/۶ درصد ۱۵ تا ۵۹ سال و ۱۸/۷ درصد بالاتر از ۶۰ سال سن دارند.

میزان زاد و ولد در این کشور به ۱۴ در هزار می‌رسد در حالی که میزان مرگ و میر در حد ۱۰ در هزار قرار دارد. رشد جمعیت بسیار اندک است و به ۰/۳۳ درصد می‌رسد. در فرانسه حدود ۲۶/۶ میلیون نفر در زمره نیروی کار قرار می‌گیرند و به طور معمول میزان بیکاری آن در اروپا بسیار بالاتر از کشورهای پر رونق اروپایی می‌باشد.

تحولاتی در وضعیت جمعیتی فرانسه در نیمه دوم سده بیستم رخ داده است، مانند افزایش متوسط طول عمر، کاهش نرخ باروری، پیرتر شدن جمعیت این کشور؛ با این وجود فرانسه از نظر جمعیتی دارای وضعیت نسبتاً ثابتی است. بدین معنی که طی مدت بسیار طولانی است که بارشد شدید جمعیت و یا انفجار جمعیت روبه‌رو نبوده است. علاوه بر این چون از پیش‌تازان صنعتی شدن در جهان بوده است، فرایند مهاجرت روستا به شهر هم با نوعی ثبات روبه‌رو شده است.

۳- تحولات زمین‌داری و نظام‌های بهره‌برداری

از مجموع زمین‌های قابل کشت فرانسه، حدود ۲۲ میلیون هکتار مورد استفاده کشاورزی قرار می‌گیرد. این سطح از زمین‌ها، توسط ۹۲۴ هزار واحد دهقانی زیر کشت می‌رود. از نظر حقوقی، ۴۴ درصد این واحدها تحت مالکیت خصوصی قرار دارند، ۱۹ درصد به صورت استیجاری اداره می‌شوند. در چند دهه اخیر از شمار واحدهای تحت اداره مالکان کاسته شده و در برابر، واحدهای استیجاری روبه افزایش گذاشته‌اند.

دو نوع بهره‌برداری دیگر هم در فرانسه رایج می‌باشد که عبارتند از: مشارکتی (Metayage) که نوعی سهم بری در تولید محصول می‌تواند انگاشته شود و تعاونی‌های تولید (که در آنها کشاورزان عضو موظف به کار دسته جمعی می‌باشند ولی حقوق و مزایای مالکیت خصوصی آنها بر واحدهای مربوط حفظ می‌شود).

همان‌طور که پیشتر آمد، نزدیک به ۲۵ درصد جمعیت فرانسه روستائین به شمار می‌آیند که علاوه بر کشاورزی، در مشاغل دیگر، هم فعالیت دارند. روستائیان فرانسوی در مجموع دارای ۹۲۴ هزار واحد دهقانی هستند. از ویژگی‌های مهم اقتصاد کشاورزی فرانسه آن است که از کل بهره‌برداری‌ها، حدود ۵۲۸ هزار واحد، امکان کافی برای اشتغال کامل یک فرد را

داشته‌اند، در حالی که ۱۳ درصد از کل واحدها ناگزیر بوده‌اند به مشاغل دیگر به عنوان منبع اصلی در آمد روی آورند. تحت چنین فشارهایی بوده است که گرایشی در کشاورزی فرانسه به منظور بزرگتر شدن بهره‌برداری‌ها به چشم می‌خورد.

به عبارت دیگر، به تدریج از واحدهای کوچک کاسته می‌شود و شمار واحدهای بزرگتر افزایش می‌یابد. و به این ترتیب می‌توان تصور کرد که در ساختار کشاورزی فرانسه، گرایشی در جهت تک‌شغلی شدن کشاورزان وجود دارد که این خود از پیچیدگی مسایل دهقانی به ویژه در زمینه زیر پوشش بیمه در آوردن آنها می‌کاهد.

۴- جایگاه تأمین اجتماعی روستاییان در نظام تأمین اجتماعی کلان فرانسه

به دلیل اهمیت تأمین اجتماعی روستاییان به ویژه کشاورزان، این گروه مانند کارگران از سال ۱۹۱۰ تحت شمول تأمین اجتماعی قرار گرفتند. روستاییان، کشاورزان و بهره‌برداران کشاورز فرانسه تحت پوشش بیمه پیری و انواع بازنشستگی و بیمه از کارافتادگی و بازماندگی قرار دارند. به دلیل اهمیت نظام بیمه کشاورزی، وزارت کشور با همکاری وزارت کشاورزی نهادهای مسئول این فعالیت هستند.

طرح بیمه‌های اجتماعی روستاییان از سال ۱۹۷۰ تحت یک قانون واحد با بیمه شهری قرار گرفت و تابع اصول و موازین نظام عمومی تأمین اجتماعی قرار گرفت. این اصول شامل بیمه اجباری، برای حق کارگر و کارفرما، بیمه واحد یعنی بیمه تمام خطرات (در این بخش کشاورزان به دلیل ویژگی خطرات شغلی تابع روش دیگری هستند)، اصل برگه تعدیل برای مخارج پزشکی، اصل آزادی انتخاب صندوق تأمین اجتماعی و آزادی انتخاب پزشک، می‌باشد.

۵- ویژگی‌های طرح بیمه اجتماعی روستاییان در نظام اجتماعی فرانسه

بخش کشاورزی فرانسه به دلیل اهمیت تمایز بین کارگر و کارفرما در مقایسه با سایر بخش‌ها از ویژگی‌های خاصی برخوردار است که رژیم تأمین اجتماعی متفاوتی را در این بخش ایجاب می‌نماید. در این بخش، نظام بیمه اجتماعی کشاورزی تمام خطرات ویژه کشاورزی اعم از آتش سوزی، یخ‌زدگی، مرگ و میر حیوانات اهلی و خطرات ناشی از تصادفات را پوشش می‌دهد. نظام بیمه اجتماعی کلاسیک کشاورزی از طریق صندوق‌های بیمه‌های اجتماعی، صندوق‌های کمک خانوادگی، صندوق‌های بیمه پیری کشاورزان غیرکارگر، خطرات اجتماعی مثل بیماری، پیری و ... را پوشش می‌داد. در نظام جدید بیمه اجتماعی بخش کشاورزی فرانسه که از دهه ۱۹۹۰ حاکم است، کارگران کشاورز و گروه‌های وابسته از پوشش بیمه‌ای مشابه سایر افراد جامعه بهره‌مند هستند. به علاوه در نظام جدید بهره‌برداران کشاورزی و گروه‌های وابسته به آن که در رابطه با نظام پیری غیر مزدبگیری (سال ۱۹۵۲) بهره‌مند شده‌اند، به تدریج به سمت هماهنگی با سایر نظام‌های بیمه‌ای تحول یافته پیش می‌روند. به دلیل ویژگی نظام تأمین اجتماعی کشاورزی در فرانسه، تمام فعالان کشاورزی در انتخاب کارگزاران صندوق‌ها

فعال هستند و بخش قابل ملاحظه‌ای از منابع خارجی، منابع مالی رژیم تأمین اجتماعی کشاورزی را تشکیل می‌دهند که سهم نظام عمومی هم به آن اضافه می‌شود.

۶- اهداف و انگیزه‌های حمایت اجتماعی در مناطق روستایی فرانسه

قانون سال ۱۸۹۸ درباره حوادث کار نخستین قانون حمایت اجتماعی اجباری از کارگران حقوق بگیر فرانسه بود. این قانون بر پایه نظریه خطر حرفه‌ای قرار داشت و همین فلسفه مبنای قانون بازنشستگی اجباری درباره کارگران و کشاورزان شد. بنابراین اولین انگیزه و هدف از حمایت اجتماعی در روستاها همان وجود خطرات حرفه‌ای بخش کشاورزی نظیر آتش سوزی، مرگ و میر حیوانات اهلی و خطرات ناشی از تصادف است. از نظر تاریخی ضرورت ایجاد یک نظام بیمه اجتماعی عمومی پس از جنگ اول در فرانسه منجر به پیش بینی رژیم خاص بیمه اجتماعی برای کارگران بخش کشاورزی می‌شود. بعد از جنگ دوم جهانی هم، هدف گسترش خدمات تأمین اجتماعی به کل جامعه، غیر حقوق بگیران بخش کشاورزی را در بر می‌گیرد. به این ترتیب به نظر می‌رسد که ویژگی‌های خاص بخش کشاورزی و مناطق روستایی و لزوم تعمیم خدمات تأمین اجتماعی در کل جامعه از اهداف و انگیزه‌های اولیه حمایت اجتماعی روستایی فرانسه را شامل می‌شود. در حال حاضر نظام بیمه اجتماعی کارگران کشاورزی همان خطرات رژیم عمومی بیمه، شامل هزینه‌های بیماری، زایشگاه، فوت، از کار افتادگی و پیری را می‌پوشاند.

۷- شرایط احراز بیمه شدگان روستایی فرانسه

افرادی که در بخش روستایی فرانسه زندگی می‌کنند، می‌توان به دو گروه اصلی یا عمده طبقه بندی کرد: نخست آنهایی که به کار کشاورزی مشغول هستند، دوم آنهایی که فعالیت‌های دیگری غیر از کشاورزی دارند ولی در روستا زندگی می‌کنند. این دو گروه عمده اجتماعی در فرانسه تابع قوانین و مقررات بیمه‌ای خاص خود هستند. کشاورزان: این مقوله شامل دو گروه از افراد می‌شود، یکی بهره‌برداران کشاورزی که شکل «خویش فرمایان کشاورزی» را دارند، و دوم کسانی که در این بهره‌برداری‌ها اشتغال به کار دارند. این هر دو گروه تحت پوشش بیمه اجباری قرار دارند، مشروط به آن که در آمدشان از حداقل در آمد مشمولان حق بیمه کمتر نباشد. قانون فرانسه، کسانی را که به صورت سهم‌بری هم در کشاورزی کار می‌کنند، زیر پوشش در می‌آورد. به این ترتیب کشاورزان فرانسه در سه گروه اجتماعی یعنی زمینداران بهره‌بردار، سهم‌بران کشاورزی، کارگران کشاورزی؛ طبقه بندی شده و زیر پوشش قرار گرفته‌اند.

صاحبان حرف و مشاغل آزاد غیر کشاورزی روستایی: چنین می‌نماید که قانون در این زمینه تمایز خاصی میان شهرنشینان و روستانشینان قایل نشده باشد. به این ترتیب تمام گروه‌های اجتماعی که صاحبان حرف و مشاغل آزاد و خویش فرما تلقی می‌شوند، طبق این قانون زیر

پوشش بیمه‌های اجتماعی قرار می‌گیرند. در این مقوله گروه‌های اجتماعی زیر جای می‌گیرند:
الف) صاحبان مشاغل آزاد و خویش‌فرمایانی که فعالیت شغلی آنها در صنوف رسمی مربوط ثبت شده باشد به علاوه آن اعضای از خانواده‌شان که نزد ایشان مشغول به کار باشند.
ب) تمام اشخاصی که یک بنگاه تجاری دارند و فعالیت شغلی آنها مشمول پرداخت مالیات و ثبت شرکت‌ها باشد.

۸- شرایط پرداخت حق بیمه روستاییان

در حال حاضر، نرخ حق بیمه برای کشاورزان روستایی فرانسه به شرح زیر تعیین شده است:
الف - نظام ویژه موسوم به (AMEXA) شامل خدمات بیمه‌ای (بیمه درمان، از کارافتادگی و مزایای ایام بارداری) با نرخ ۸/۱۳ درصد تا میزان ۶ برابر حداقل سقف درآمد سالانه مشمول حق بیمه اجباری می‌شود؛

ب - بیمه بازنشستگی با نرخ ۸/۴۴ درصد به علاوه ۳/۲ درصد تا میزان شش برابر حداقل سقف درآمد سالانه مشمول حق بیمه و نیز ۱/۲۹ درصد بر پایه درآمد حاصل از فعالیت‌های کشاورزی؛

ج - بیمه بازمندگان بر پایه نرخ ۵/۸۵ درصد درآمد حاصل از فعالیت‌های کشاورزی؛

د - مزایای کمک عائله‌مندی با نرخ ۴/۳۶ درصد درآمد حاصل از فعالیت‌های کشاورزی.

علاوه بر این نرخ‌ها که در سطح ملی اجرا می‌شود، نرخ‌های مکمل دیگری هم از سوی مقامات محلی منظور می‌شود که براساس دستورالعمل‌های اجرایی منطقه‌ای، جاری می‌شوند.

از سوی دیگر صاحبان حرف و مشاغل آزاد در فرانسه مشمول نرخ‌های بیمه‌ای زیر می‌شوند:

ح - بیمه درمان و مزایای بارداری برابر با ۶/۵ درصد است؛

ز - بیمه بازنشستگی برابر با ۱۶/۳۵ درصد تا سقف درآمدی مشمول حق بیمه تعیین شده است. همچنین این افراد ناگزیرند نسبت به بیمه بازنشستگی تکمیلی به‌مآخذ ۶ درصد درآمد خود (حداکثر تا چهار برابر درآمد مشمول حق بیمه) اقدام کنند؛

و - خویش‌فرمایان باید سالانه مبلغی برابر با ۱۳۲ یورو به عنوان بیمه خطرهای ناشی از از کارافتادگی و ۴/۸۸ یورو برای خطرهای ناشی از فوت پرداخت کنند؛ همین حق بیمه برای صاحبان حرف و مشاغل آزاد بر پایه ۲ درصد درآمد فرد بیمه شده تعیین شده است؛

ه - خویش‌فرمایان و صاحبان حرف و مشاغل آزاد نرخ‌ی برابر با ۵/۴ درصد کل درآمد سالانه بابت پوشش مزایای کمک عائله‌مندی می‌پردازند.

دوره پرداخت در نظام بیمه‌های اجتماعی بهره‌برداران کشاورزی

کشاورزان فرانسوی برای هر یک از پوشش‌های بیمه‌ای باید دوره خاصی را «حق بیمه» پرداخت کرده باشند که عبارتند از:

- ۱- برای مستمری از کار افتادگی، در نظام (AMEXA)، بیمه شده باید قبل از وقوع حادثه، دست کم ۱۲ ماه حق بیمه پرداخت کرده باشد؛ این مستمری به صورت مقطوع پرداخت می شود؛
- ۲- برای مستمری بازنشستگی، کشاورز باید دست کم ۶۰ سال سن داشته باشد و سابقه پرداخت بیمه‌ای وی به ۱۵۰ فصل (یا ۳۳ سال) برسد. این مستمری نیز مقطوع پرداخت می شود؛
- ۳- برای بیمه بازنندگان، باید دست کم بیمه شده اصلی یک فصل (سه ماه) حق بیمه خود را پرداخت کرده باشد و یا پیش از زمان فوت از مزایای مستمری بیمه‌های اجتماعی برخوردار بوده باشد، و علاوه بر آن همسر بیمه شده فوت شده باید ۵۵ سال سن و ۲ سال سابقه ازدواج با وی را داشته باشد؛
- ۴- برای درمان و ایام بارداری، بیمه شده باید فرانشیزی برابر با ۳۰ درصد خدمات سرپایی و ۲۰ درصد خدمات بستری را شخصاً بپردازد؛
- ۵- غرامت و دستمزد ایام بیماری و بارداری، مراقبت و پرستاری، کمک عائله‌مندی، و بیکاری شامل حال کشاورزان فرانسوی نمی شود؛
- از سوی دیگر برای خویش‌فرمایان و صاحبان حرف و مشاغل آزاد:
- ۶- برای مستمری از کارافتادگی، حداقل ۶۰ سال سن، یکسال سابقه پرداخت حق بیمه و همچنین پرداخت حق بیمه معلقه در موعدهای مقرر و قطع اشتغال به مدت ۹ روز ضروری است؛
- ۷- مستمری بازنشستگی برای خویش‌فرمایان و صاحبان حرف و مشاغل آزاد، مطابق با نظام بازنشستگی عمومی کشور می باشد.

۹- سازمان مجری تأمین اجتماعی روستاییان در نظام تأمین اجتماعی فرانسه سازمان غیردولتی «همیاری اجتماعی کشاورزی» با رسالت خدمات عمومی به طور انحصاری بیمه‌های اجتماعی و بیمه حوادث کار حقوق‌بگیران کشاورزی، بیمه بازنشستگی بهره‌برداران کشاورزی، کمک هزینه‌های عائله‌مندی حقوق‌بگیران و بهره‌برداران کشاورزی را اداره می‌کند. در مقیاس ملی «صندوق بیمه اجتماعی» کشاورزی که از ادغام سه صندوق مرکزی همیاری اجتماعی کشاورزی، شامل صندوق مرکزی کمک‌های همیاری کشاورزی (بیمه‌های اجتماعی و حوادث کار حقوق‌بگیران)، صندوق مرکزی کمک هزینه‌های عائله‌مندی، صندوق ملی بیمه بازنشستگی همیاری کشاورزی (غیرحقوق‌بگیران) در سال ۱۹۹۴ تشکیل گردید که مدیریت نظام‌های بیمه‌ای کشاورزی را برعهده دارد. این صندوق در بخش‌های جداگانه‌ای امور پیری، کمک‌های خانوادگی، بیمه‌های اجتماعی کارگران کشاورزی را برعهده دارد. معمولاً در هر ایالتی یک صندوق وجود دارد. این صندوق‌ها توسط شوراهای اداری انتخابی اداره می‌شوند. صندوق ملی بیمه پیری کشاورزی در واقع بین صندوق‌ها و کلیه وظایف نظارت و هماهنگی و

تبادل برقرار می‌کند. وزارت کشور از طریق شوراهای روستایی با همکاری وزارت کشاورزی، وظیفه نظارت و سرپرستی سازمان بیمه اجتماعی روستایی فرانسه را برعهده دارد. وزارت کشاورزی در سطح منطقه‌ای از طریق یک شورای عالی کمک‌های اجتماعی کشاورزی توسط مدیر کل منطقه‌ای کار و حفاظت اجتماعی کشاورزی، انجام وظیفه می‌نماید.

۱۰- نیروی انسانی و ساختار سازمانی نظام تأمین اجتماعی روستاییان فرانسه

الف) صندوق ملی بیمه اجتماعی کشاورزی و صندوق‌های استانی همیاری اجتماعی کشاورزی مدیریت پرداخت‌های تأمین اجتماعی روستاییان فرانسه را به عهده دارند. صندوق‌های بیمه اجتماعی کشاورزی انحصاراً اداره سازمان‌های زیر را به عهده دارند: بیمه‌های اجتماعی کارگران کشاورزی و گروه‌های وابسته، تصادفات ناشی از کار کارگران کشاورزی بیمه‌پیری بهره‌برداران و گروه‌های وابسته، کمک‌های خانوادگی هم کارگران و هم بهره‌برداران.

این صندوق‌ها ضمناً در اداره بیمه بیماری، زایمان، از کار افتادگی بهره‌برداران نیز مشارکت دارند. در هر ایالت یک صندوق بیمه اجتماعی وجود دارد این صندوق‌ها به وسیله یک شورای اداری متشکل از ۲۳ عضو برگزیده در سه گروه مجزا اداره می‌شوند:

گروه اول: بهره‌برداران کشاورزی که از خدمت کارگران فصلی و از اعضای خانواده غیرحقوق‌بگیر خانواده خود استفاده می‌کنند (۱۰ نماینده).

گروه دوم: کارگران حقوق‌بگیر کشاورزی (۸ نماینده).

گروه سوم: بهره‌برداران کشاورزی که از کارگران حقوق‌بگیر و اعضای غیرحقوق‌بگیر خانواده خود در بهره‌برداری از زمین استفاده می‌کنند (۵ نماینده).

شورای اداری مرکزی هم که ۲۳ عضو دارد، توسط نمایندگان شورای اداری صندوق‌های استانی (ایالتی) که در اجلاس و مجمع عمومی مرکزی گرد هم می‌آیند، انتخاب می‌شوند. به این نمایندگان منتخب دو نماینده از خانواده‌ها و دو نماینده از پرسنل صندوق در شوراهای مختلف با حق رأی مشورتی حضور دارند. طرح کلی بازنشستگی عمومی در فرانسه از سوی صندوق ملی بازنشستگی (NAVIS) تأمین مالی می‌شود و شامل شاغلان فعال در بخش کشاورزی نیز می‌باشد.

۱۱- نوع منابع مالی و تأمین اعتبارات بیمه‌های اجتماعی کشاورزی در فرانسه

منابع مالی مربوط به خدمات بیمه‌ای نظام کشاورزی کارگران کشاورزی از قوانین امور مالی نظام عمومی پیروی می‌کند، در فرانسه منابع مالی رژیم عمومی ۸۸ درصد از محل حق بیمه دریافتی است که ۲۴ درصد از حقوق‌بگیران، ۵۹ درصد از کارفرمایان و ۵ درصد متفرقه تأمین می‌شود. نرخ حق بیمه کارگران کشاورزی ۱۶/۳۵ درصد است که ۸/۲ درصد سهم کارفرما، ۶/۵۵ درصد سهم بیمه‌شده از درآمد زیر سقف مشمول مالیات و ۱/۶۰ درصد از مجموع

دریافتی‌ها است. در سال ۱۹۹۱، کشوری برای تأمین اجتماعی شهری و روستایی معادل ۱/۱ درصد حقوق منظور شد این کشور در سال ۱۹۹۴ به ۲/۴ درصد افزایش یافت. این مشارکت که به صورت مالیات ناخالص است، از طریق نظام مالیاتی وصول می‌شود و با مشارکت‌های اجباری به نظام مزایای نقدی که مختصراً از درآمد اشتغال پرداخت می‌شود، تفاوت دارد. یعنی پرداخت کسوری معادل با ۲/۴ درصد کل حقوق بگیران شهری و روستایی بابت تأمین ملی اجتماعی. در خصوص بیمه بهره‌برداران کشاورزی که به صورت بودجه پیوست، ضمیمه بیمه‌های اجتماعی کشاورزی است تأمین منابع مالی متفاوت است:

الف - مشارکت مستقیم صاحبان بهره‌بردار کشاورز جهت پرداخت حق بیمه برای هر یک از موارد ریسک (۲۰ درصد)

ب - مشارکت غیر مستقیم شامل مالیات‌های مختلف بر روی برخی محصولات کشاورزی (۲۷ درصد)

ج - مشارکت جامعه ملی شامل سهمی از بیمه اتومبیل، مالیات اضافی بر مشروبات الکلی، بخشی از مالیات ارزش افزوده. کمک‌های اجتماعی برخی مؤسسات کشاورزی، کمک‌های فوق‌العاده از عایدات حاصل از سرمایه‌های ملی (۱۹ درصد)

د - پرداخت‌های نظام عمومی تحت عنوان جبران اضافه جمعیت و اعانه از جانب بودجه عمومی دولت (۳۲ درصد)

در نهایت اگر سهم حق بیمه پرداختی افزایش یابد، سهم سایر منابع نیز به صورت قابل ملاحظه افزایش می‌یابد. مانند ۶۹۳/۹ درصد سال ۱۹۶۷ به ۸۱/۵۴ درصد سال ۱۹۸۱ و به ۷۵/۹ درصد سال ۱۹۸۷ رسید.

۱۲ - کمک‌های دولت در نظام تأمین اجتماعی کشاورزی فرانسه

به دلیل خصوصی بودن نهاد تأمین اجتماعی در فرانسه با وجود همکاری این نهاد در عرضه خدمات عمومی، از استقلال نسبی برخوردار است. دامنه مداخله دولت محدود است ولی از طرف نظام عمومی تأمین اجتماعی کشور، کمک‌های جبرانی به تأمین اجتماعی روستایی می‌شود.

در حالی که تأمین اجتماعی کشاورزی تابع قوانین نظام عمومی است ولی این رژیم مشمول کمک‌های جبرانی نظام عمومی قرار دارد. در فرانسه منابع مالی رژیم عمومی ۸۸ درصد از محل بیمه دریافتی است در حالی که در رژیم تأمین کمک‌های مالی بهره‌برداران کشاورزی متفاوت است. در این نظام بیمه بهره‌برداران کشاورزی ۲۰ درصد است و مابقی در قالب مشارکت غیرمستقیم حرفه‌ای شامل مالیات‌های مختلف و مشارکت جامعه ملی است. این نوع مشارکت شامل مالیات اضافی بر مشروبات الکلی، بخشی از مالیات بر ارزش افزوده، کمک‌های اجتماعی برخی مؤسسات کشاورزی، عایدات حاصل از سرمایه‌های ملی، پرداخت‌ها از جانب نظام عمومی بیمه تحت عنوان جبران اضافه جمعیت و سرانجام از بودجه عمومی دولت است.

در این ارتباط ۱۹ درصد سهم مشارکت دولت، ۲۷ درصد سهم مالیات‌های ویژه، ۳۲ درصد از عایدات انتقالی تأمین می‌گردد.

۱۳- فعالیت‌های مالی سازمان بیمه‌گر

به طور کلی در کشورهای پیشرفته جهان که در آنها بورس اوراق بهادار فعال است و به عنوان یک نهاد در اقتصاد نقش اساسی و محوری بازی می‌کند، صندوق‌های بازنشستگی و بیمه‌ها از فعالان اصلی آن بازار به شمار می‌روند. این سازمان‌ها از اندوخته‌ای که گردآوری می‌کنند، دست به سرمایه‌گذاری و خرید فردی سهام می‌کنند با این هدف که علاوه بر جلوگیری از کاهش ارزش پول در اثر تورم، بر ارزش واقعی آن نیز بیفزایند تا از این طریق امکانات گسترده‌تری در اختیار مشتریان صندوق خود قرار دهند. مطالعات منابع بورس و مسایل مالی نشان می‌دهد که این امر در فرانسه کاملاً رواج دارد و بسیاری از صندوق‌های بازنشستگی آن کشور مشارکت نسبتاً فعالی در بورس آن کشور دارند. ولی با این وجود، منابع موجود در زمینه بیمه کشاورزان فرانسوی، هیچ‌گونه اشاره‌ای در این باب و نقش در آمد مالی حاصل از این فعالیت در تأمین هزینه‌های صندوق‌های مزبور نمی‌کند.

۱۴- وضعیت پرداختی بیمه‌گزاران روستایی

در فرانسه محدوده عمل نظام کشاورزی، در زمینه تأمین اجتماعی شامل دو بند زیر می‌شود: الف) فعالیت‌های کشاورزی، شامل کشاورزی، دامداری، بهره‌برداری از جنگل؛ و ب) فعالیت‌های کشاورزی براساس آنچه قانون تعیین کرده است: یعنی فعالیت‌هایی که در خدمت کشاورزی قرار می‌گیرند (مانند پیشه‌وران روستایی) و فعالیت‌هایی که در پی یک فعالیت کشاورزی صورت می‌گیرد (مانند تولید کره و ...) از نظر بیمه‌های اجتماعی، دو گروه اجتماعی در این مجموعه فعالیت‌ها حضور دارند:

الف) کارگران کشاورزی و گروه‌هایی نظیر کارگران کشاورزی، کارورزان، کارآموزان، کارکنان خانگی که در خدمت بهره‌برداران کشاورزی قرار دارند؛ علاوه بر این، سهم بران کشاورزی نیز در این مقوله می‌گنجد.

ب) بهره‌برداران کشاورزی که شامل چند صد هزار خانوار روستایی کشاورز می‌شود. طبق آمارهای سال (۲۰۰۱-۱۹۹۹)، نزدیک به ۸۰۰ هزار بهره‌بردار کشاورزی، همراه با ۶۰۰ هزار کشاورز زیر پوشش نظام بیمه اجتماعی کشاورزی فرانسه قرار داشته‌اند. مقایسه مجموع این دو رقم در مقایسه با کل ۵۲/۸ میلیون بیمه شده فرانسوی نشان می‌دهد که بیمه روستاییان سهم اندکی را در نظام بیمه‌ای این کشور دارد.

۱۵- مشکلات و مسایل مالی و پوشش‌های جمعیتی روستایی

از نظر پرداختی این گروه‌ها، همان‌طور که در بخش‌های قبلی این مقاله آمده، چنین

می‌نماید که پرداختی خود کشاورزان سهم محدودی از کل پرداختی را تشکیل می‌دهد و در جمع با مالیات‌های غیرمستقیم مربوط به برخی محصولات کشاورزی به ۴۷ درصد می‌رسد. باقیمانده این مبلغ از محل کمک‌های اجتماعی برخی مؤسسات کشاورزی، کمک‌های اضافی حاصل از عایدات سرمایه‌های ملی، اعانه از بودجه عمومی، و نیز پرداخت‌های نظام عمومی تحت عنوان جبران اضافه جمعیت تأمین می‌شود. این کمبود منابع مالی را در حقیقت باید یک چالش بزرگ در بیمه‌های اجتماعی روستایی فرانسه به شمار آورد.

مبنای پوشش جمعیتی تأمین اجتماعی روستاییان فرانسه

در بخش‌های قبلی مقاله، محدوده عمل نظام کشاورزی فرانسه در زمینه تأمین اجتماعی بیان گردید، که عبارتند از فعالیت‌های کشاورزی (شامل کشاورزی، دامداری و بهره‌برداری از جنگل‌ها)، و فعالیت‌های کشاورزی که قانون تعیین کرده است در حقیقت مکمل هستند مانند پیشه‌وری روستایی و تولیدات مکمل مانند تولید کره. افراد فعال در این حوزه‌ها در حقیقت مبنای پوشش حمایتی قرار می‌گیرند که عبارتند از:

- ۱- بهره‌برداران کشاورز و وابستگان آنها یعنی همسران، اعضای بالغ و غیرمزدبگیر خانواده و یا افراد وابسته‌ای که در بهره‌برداری مشارکت دارند؛
- ۲- کارگران کشاورزی، کارمندان، کارآموزان کشاورزی، کارکنان خانوادگی و سهم‌بران.

۱۶- سطح میزان مزایا برای بیمه‌شدگان فرانسه

الف) کارگران کشاورز

نظام بیمه‌های اجتماعی کارگران کشاورز همانند خطرات رژیم عمومی شامل هزینه‌های بیماری، زایشگاه، فوت از کارافتادگی و پیری است. کمک‌ها و شرایط استفاده از حقوق این بیمه‌ها عملاً در دو رژیم بیمه کشاورزی و رژیم عمومی یکسان است.

- بیمه‌بازنشستگی کارگران کشاورز: مزایای بیمه شامل ۵۰ درصد میانگین بالاترین درآمد طی ۱۰ سال (از سال ۱۹۸۲) در سن ۶۰ سالگی به بعد
- بیمه از کارافتادگی کارگران کشاورزی: شامل ۵۰ درصد میانگین بالاترین درآمد طی ۱۰ سال.

- بیمه‌بازماندگان کارگران کشاورزی: مزایای این بیمه مشروط به بررسی وضع درآمد است مگر آنکه فرد مستمری‌بگیر معلول باشد که در آن صورت زن یا مرد بیوه در ۵۵ سالگی و زن در صورت داشتن یک فرزند در ۵۰ سالگی، معادل ۵۲ درصد مستمری را دریافت می‌کند (به شرط آنکه دو سال از تاریخ ازدواج، قبل از فوت گذشته باشد).

- بیمه بیماری کارگران کشاورزی (طبق نظام عمومی بیمه): در صورت توقف کار به دلیل بیماری، غرامت دستمزد از روز چهارم آغاز می‌شود و برابر است با نصف عایدی روزانه در حد سقف دستمزدی که مبنای محاسبه بازنشستگی قرار می‌گیرد و در صورت وجود افراد تحت تکفل، میزان غرامت معادل دو سوم عایدی روزانه خواهد بود. کمک‌های غیرنقدی شامل

استرداد هزینه‌های پزشکی و دارویی، هزینه‌های بستری در بیمارستان و سایر هزینه‌های جانبی بیماری به مدت یک سال پرداخت می‌شود و برای دو سال در صورت رعایت شرایط، حق برخورداری از کمک‌های غیر نقدی بیمه درمانی را حفظ می‌کند.

- بیمه فوت: طبق رژیم عمومی معادل ۹۰ برابر حقوق روزانه براساس اصل حقوق و مبنای حق بیمه پرداختی که کمتر از یک درصد مبلغ سقف سالانه نباشد. این بیمه به طور مساوی مربوط به نزدیکان فرد فوت شده شامل افراد تحت تکفل یا همسر بازمانده یا اخلاف شخص متوفی و یا اسلاف شخص متوفی است.

- بیمه زایمان: شامل پرداخت‌های غیرنقدی (پوشش هزینه‌های پزشکی، دارویی، بستری در رابطه با بارداری، زایمان و مراقبت‌های بعد از زایمان) و پرداخت‌های نقدی (غرامت دستمزد) است. کلیه هزینه‌های بارداری ۱۰۰ درصد پرداخت می‌شود. غرامت دستمزد شامل ۶ هفته قبل از زایمان و ۱۰ هفته پس از زایمان.

ب) بهره‌برداری کشاورز

- بیمه بهره‌برداری کشاورز شامل خدمات پیروی در قالب بازنشستگی قراردادی و بازنشستگی نسبی؛

- بیمه بازمانده، بیمه بیوه، بیمه بیکاری و زایمان و بیمه از کارافتادگی است؛
- بیمه پیری، بازنشستگی قراردادی براساس میزان فعالیت انجام شده محاسبه می‌گردد؛
- بازنشستگی نسبی براساس امتیازات حاصل از واریز حق بیمه و ارزش سالانه آن محاسبه می‌گردد؛

- بیمه بازمانده بیوه، بیماری و زایمان برای بهره‌بردار کشاورز و افراد وابسته اجباری بود و استفاده‌کننده در انتخاب سازمان بیمه‌گذار مختار است؛

- بیمه از کار افتاده بهره‌بردار کشاورز مشابه شرایط از کار افتاده مزدبگیر است در ضمن کمک‌های خانوادگی مزدبگیران کشاورز و بهره‌برداران مشابه کمک‌های نظام عمومی به همه است؛

لازم به یادآوری است، در فرانسه تأمین حداقل درآمد برای همه سالمندان تعیین شده است. بنابراین در مواردی که مستمری فرد سالمندی کمتر از میزان حداقل باشد، او می‌تواند متقاضی کمک مکمل (Minimum Vieillesse) از نظام مساعدت اجتماعی شود تا حقوق بازنشستگی اش به میزان حداقل برسد و نظام تأمین اجتماعی روستایی هم به دلیل مشابهت با نظام عمومی بیمه مشمول این طرح می‌باشد.

۱۷- سطح تعهدات بیمه حرف و مشاغل روستایی فرانسه

بیمه حرف و مشاغل روستایی، شامل بیمه درمانی، بارداری و زایمان، بازنشستگی، حوادث شغلی و از کار افتادگی، فوت و کمک‌های هزینه‌های خانوادگی می‌گردد.

الف) کارگران کشاورزی و گروه‌های وابسته که دارای حقوق مساوی با کارگران مشاغل

غیرکشاورزی هستند. تعهدات بیمه‌ای این گروه عبارتند از:

- بیمه درمانی: شامل پرداخت‌های نقدی (غرامت دستمزد) به منظور جبران ایام توقف کار و پرداخت‌های غیرنقدی برای پوشش تمام یا قسمتی از هزینه‌های پزشکی و پیراپزشکی است.

- بیمه حوادث کار و بیماری‌های شغلی: شامل پرداخت هر حادثه‌ای که به هر علتی در ارتباط با کار روی داده شود این بیمه در ایام توقف موقت کار تا بازیابی توان کارکردن پرداخت می‌شود. هزینه‌های درمانی بیمه شده هم به وسیله صندوق تأمین اجتماعی پرداخت می‌شود. این بیمه برای کشاورزی است و حمایت‌های آن مشابه حقوق بگیران رژیم عمومی است. جز اینکه فهرست بیماری‌های شغلی با توجه به مقتضیات شغل کشاورزی تدوین شده است.

- بیمه بازنشستگی: پرداخت بعد از ۶۰ سالگی و معادل مستمری کامل با نرخ ۵۰ درصد میانگین بالاترین درآمد در ۱۰ سال گذشته.

- بیمه از کار افتادگی: شامل مستمری از کار افتادگی به دلیل از دست دادن درآمد به سبب از کار افتادگی جزئی شامل ۳۰ درصد متوسط حقوق و یا ۱۰ سال از کار افتادگی کلی معادل ۵۰ درصد میانگین بالاترین درآمد طی ۱۰ سال و تعهد هزینه‌های درمان که وضعیت از کار افتادگی ایجاب می‌نماید.

- بیمه بیوه‌گی: به بیوه‌های کمتر از ۵۵ سال که فرزندی تحت تکفل دارند، به صورت ماهانه و در یک دوره حداکثر سه ساله پرداخت می‌شود.

- بیمه فوت: کمک هزینه فوت به موجب حق تقدم به اشخاصی که در زمان فوت بیمه شده، تحت تکفل دائمی و کامل و یا همسر بازمانده یا اخلاف و یا اسلاف شخص متوفی است که معادل ۹۰ برابر عایدی روزانه (مبنای محاسبه غرامت دستمزد است)، پرداخت می‌گردد.

- کمک هزینه خانواده: که با توجه به تعداد افراد تحت تکفل تعیین و برقرار می‌شود و اصولاً برای اطفال و مادران است.

- بیمه بازماندگان: این بیمه در مورد مستمری بگیران است و مشروط به بررسی وضع درآمد است. مگر آنکه فرد مستمری بگیر معلول باشد که در آن صورت زن یا مرد بیوه در ۵۵ سالگی و زن در صورت داشتن یک فرزند در ۵۰ سالگی ۵۲ درصد مستمری دریافت می‌کند.

ب) بهره‌برداران کشاورزی و گروه‌های وابسته

سطح تعهدات بیمه برای بهره‌برداران کشاورزی و گروه‌های وابسته شامل بیمه پیری (انواع بازنشستگی قراردادی براساس میزان فعالیت انجام شده، بازنشستگی نسبی براساس تعداد امتیازات ناشی از حق بیمه واریزی و ارزش سالانه آنها، کمک مجدد به همسر بازمانده)، بیمه بیوه‌گی، بیمه بیماری و زایمان، بیمه حوادث کار و بیماری‌های شغلی، از کار افتادگی، و کمک‌های خانوادگی مزدبگیران و بهره‌برداران کشاورزی است.

۱۸- عرضه خدمات درمانی و حمایت‌های کوتاه‌مدت از روستاییان در دوره فعالیت و بازنشستگی فرانسه

خدمات درمانی و حمایت‌های کوتاه مدت روستاییان شامل بیمه درمانی، بیمه بارداری و زایمان، بیمه حوادث کار و بیماری‌های شغلی و بیمه بیهوشی است. با توجه به شمول نظام عمومی بیمه درمانی و حقوق بگیران بر کشاورزان، این گروه از افراد و اعضای خانواده تحت تکفل آن در دوره فعالیت بازنشستگی، مشمول دریافت بیمه بیماری هستند. این نوع بیمه شامل پرداخت‌های نقدی شامل غرامت دستمزد در صورت بیماری بلندمدت برای یک دوره سه ساله پرداخت می‌شود کمک‌های غیرنقدی شامل هزینه‌های پزشکی و دارویی و بستری و سایر هزینه‌های جانبی به مدت یک سال (مشروط به پرداخت حق بیمه مقرر) به بیمه شده پرداخت می‌شود و مدت دو سال حق برخورداری از پرداخت غیر نقدی را حفظ می‌کند.

بیمه زایمان و بارداری: شامل پرداخت‌های نقدی برای ۱۶ هفته (به شکل غرامت دستمزد)، چنانچه بیمه شده زن، حداقل دو فرزند تحت تکفل داشته باشد و یا قبلاً دو فرزند زنده به دنیا آورده باشد، مدت پرداخت غرامت دستمزد به ۶ ماه کامل افزایش می‌یابد (معادل ۸۴ درصد دستمزد روزانه مبنای بازنشستگی).

بیمه حوادث کار و بیمه‌های شغلی: این بیمه در ایام توقف موقت کار تا قابلیت مجدد کارگران بیمه شده پرداخت می‌شود. حقوق بگیران کشاورزی از حمایت‌های بیمه اجباری حوادث کار و بیماری شغلی برخوردار می‌شوند. حمایت‌های این رژیم شبیه حقوق بگیران رژیم عمومی است. جز اینکه فهرست بیماری‌های شغلی مناسب با کشاورزی است.

بیمه بیهوشی: به صورت ماهانه و برای یک دوره حداکثر سه ساله و برای بیهوشی‌های کمتر از ۵۵ سال که فرزند تحت تکفل دارند، پرداخت می‌شود. بیمه کمک هزینه خانواده که برای اطفال و مادران است. با توجه به برخورداری بهره‌برداران کشاورزی و گروه وابسته از بیمه‌های فوق‌الذکر، این گروه نیز از مزایای خدمات درمانی و حمایت‌های کوتاه مدت برخوردار هستند.

۱۹- عرضه خدمات بلند مدت به بیمه‌شدگان روستایی (بازنشستگی، از کار افتادگی...)

فرانسه

این خدمات عبارتند از:

۱- بیمه بازنشستگی: که در سن ۶۰ سالگی به بالا به میزان ۵۰ درصد میانگین درآمد در ۱۰ سال گذشته و تا پایان عمر است.

۲- بیمه از کار افتادگی: این بیمه تا ۶۰ سالگی و به میزان ۵۰ درصد میانگین بالاترین درآمد طی ۱۰ سال گذشته است.

۳- بیمه فوت: شامل افراد تحت تکفل دائمی فرد فوت شده و با همسر بازمانده یا اخلاف و یا اسلاف شخص فوت شده است و میزان آن ۹۰ برابر حقوق روزانه که به طور مساوی تقسیم

می‌شود.

۴- بیمه بازماندگی: این بیمه مشروط به بررسی وضع درآمد است مگر آنکه فرد مستمري بگیر معلول باشد که در آن صورت زن یا مرد بیوه در ۵۵ سالگی و زن در صورت داشتن یک فرزند در ۵۰ سالگی، ۵۲ درصد مستمري را دریافت می‌کند.

۵- بیمه درمانی: دریافت‌کنندگان و مستمري بگیران بیمه بازنشستگی حق استفاده از کمک‌های نقدی و غیرنقدی بیمه درمانی را دارند.

در مورد بهره‌برداران کشاورزی و گروه‌های وابسته نیز، بیمه پیری شامل بازنشستگی قراردادی و بازنشستگی نسبی و همچنان کمک مجدد به همسر بازمانده و نیز بیمه بیماری، فوت، و بیمه از کارافتادگی و کمک‌های خانوادگی تعلق می‌گیرد.

۲۰- چالش‌های آینده نظام تأمین اجتماعی روستاییان فرانسه

مطالعه اجمالی در مقاله حاضر نشان می‌دهد که نظام تأمین اجتماعی فرانسه در بخش روستایی این کشور با یک گروه محدودی روبه‌رو است. به عبارت دیگر از مجموع ۵۸/۸ میلیون جمعیت، نزدیک به ۵۲/۸ میلیون نفر زیر پوشش تأمین اجتماعی قرار دارند. از کل جمعیت فعال در کشور، حدود ۴ درصد در کشاورزی فعالیت دارند که مطابق آن، ۳ درصد کل تولید ناخالص داخلی را هم در قالب ارزش افزوده تولید می‌کند.

برای این نظام می‌توان نقاط قوت زیر را قایل شد:

۱- شمار افراد تحت پوشش در نظام بیمه اجتماعی روستاییان محدود به حدود ۱/۴ هزار نفر می‌شود؛

۲- فشار جمعیتی و جابه‌جایی آن در قالب مهاجرت از شهر به روستا محدود یا در حد صفر است؛

۳- هیئتی که برگزیده بیمه‌شدگان هستند، صندوق‌های بازنشستگی را اداره می‌کند؛

۴- واحدهای بهره‌برداری گرایش به بزرگتر شدن دارند؛

۵- کشاورزان بهره‌بردار عمدتاً تک شغلی هستند؛

۶- شمار کارگران و سهم بران کشاورزی محدود و حتی کمتر از شمار بهره‌برداران می‌باشد؛

۷- پراکندگی جمعیت در این کشور اندک است و لذا دسترسی به آنها مشکل جدیدی نمی‌تواند تلقی شود؛

۸- پرداخت‌های انتقالی تأمین اجتماعی نسبت به تولید ناخالص داخلی طی دوره (۱۹۹۵-۱۹۸۵) از ۲۳/۷ درصد به ۲۱/۱ درصد کاهش یافته است.

از سوی دیگر، می‌توان مشکلات زیر را به عنوان چالش‌های جدی فراروی نظام تأمین اجتماعی فرانسه برشمرد:

۱- خط فقر که نشان می‌دهد ۶/۴ درصد مردم، زیر آن قرار دارند، و احتمال گستردگی آن در روستاهای فرانسه وجود دارد؛

- ۲- رقابت‌های جهانی که دولت فرانسه را وادار می‌دارد تا از میزان کمک‌های خود در قالب یارانه‌ها بکاهد و به این ترتیب موجب کاهش درآمد روستاییان شود؛
- ۳- بار مالی صندوق‌های بیمه‌های اجتماعی کشاورزی که دولت را ناگزیر کرده است تا منابع دیگری غیر از حق بیمه کشاورزان و نیز سود حاصل از فعالیت مالی صندوق‌های بازنشستگی را به کار گیرد مانند مالیات بر شماری از محصولات کشاورزی، سهمی از حق بیمه خودرو، مالیات بر مشروبات الکلی و بخشی از مالیات بر ارزش افزوده؛
- ۴- هزینه‌های عمومی در زمینه یارانه‌ها و پرداخت‌های انتقالی نسبت به تولید ناخالص داخلی طی دوره (۱۹۹۵-۱۹۸۵) از ۲۴/۶ درصد به ۲۹/۲ درصد رسیده است.

۲۱- تحلیل نظام بیمه‌های اجتماعی روستاییان در کشور انگلستان

انگلستان، دومین کشوری است در این مقاله مورد مطالعه اجمالی قرار می‌گیرد. وجه تشابه انگلستان با فرانسه آن است که هر دو کشور اروپایی هستند و هر دو نیز پیشرفته و صنعتی تلقی می‌شوند. در حقیقت این هر دو کشور در شمار پیشتازان صنعتی شدن جهان قرار داشته‌اند. ولی چنین می‌نماید که الگوی تأمین اجتماعی آنها در بخش روستایی کشوری متفاوت باشد. در ادامه تلاش خواهد شد، تا ابعادی از روند تأمین اجتماعی روستاییان در انگلستان بیان گردد.

۲۲- کلیاتی پیرامون اقتصاد ملی انگلستان

انگلستان به عنوان پیشتاز انقلاب صنعتی در جهان، در سال ۲۰۰۲ تولید ناخالص ملی اش ۱۵۲۸ تریلیون دلار رسید که از این بابت در اروپا پس از آلمان و فرانسه قرار دارد. درآمد سرانه این کشور در همین سال به ۲۵۵۰۰ دلار رسید. علیرغم این درآمد سرانه، جمعیت زیر خط فقر آن ۱۷ درصد برآورد می‌شود و ضریب جینی اش در ۱۹۹۵ برابر با ۳۶/۸ درصد بوده است. ثروتمندترین دهک اجتماعی، ۲۷/۷ درصد مصرف کل جامعه را به خود اختصاص داده است در حالی که فقیرین دهک تنها ۲/۳ درصد مصرف را دارد.

از کل تولید ناخالص داخلی، ۱/۴ درصد سهم بخش کشاورزی است، ۲۴/۹ درصد صنعت سهم می‌برد، و بقیه مربوط به خدمات می‌گردد. انگلستان با ۶۰ میلیون جمعیت؟ در سال ۲۰۰۱ نیروی کاری برابر با ۲۹/۷ میلیون نفر داشته است که از این تعداد یک درصد در بخش کشاورزی، ۲۵ درصد در صنعت و ۷۴ درصد در خدمات مشغول به کار بوده‌اند.

۲۲-۱- کلیاتی درباره مسایل اجتماعی - جمعیتی انگلستان

این کشور نزدیک به ۶۰ میلیون نفر جمعیت دارد که از این میزان نزدیک به ۸۹/۵ درصد در

سال ۲۰۰۱ در شهرها زندگی می‌کرده‌اند. رشد جمعیت در این کشور بسیار اندک است و به ۰/۲ درصد می‌رسد. امید زندگی برای مردان ۷۵ سال و برای زنان ۸۰ درصد می‌باشد. در انگلستان میزان مشارکت جمعیت نزدیک به ۵۰ درصد است یعنی نزدیک به ۲۹/۷ میلیون نفر در زمره جمعیت فعال به شمار می‌آیند.

وسعت انگلستان نزدیک به ۲۴۴۸۲۰ کیلومتر مربع است که ۲۶/۴۱ درصد آن قابل کشت می‌باشد. تراکم جمعیت در این کشور ۲۲۸/۸ نفر در کیلومتر مربع برآورد می‌شود. ویژگی عمده ساختار بهره‌برداری‌های کشاورزی در انگلستان شاید آن باشد که این واحدهای تولید، برخلاف تقریباً تمامی کشورهای جهان که بر پایه وسعت طبقه‌بندی می‌شوند، براساس دو ضابطه که با هم همبستگی کامل دارند، طبقه‌بندی شده‌اند. این دو ضابطه عبارتند از: میزان متوسط روز کار در سال (هر روز کاری برابر با هشت ساعت) و مساحت مزرعه. جدول زیر این طبقه‌بندی را نشان می‌دهد:

جدول (۱) - انواع بهره‌برداری‌های کشاورزی در انگلستان براساس مساحت

مساحت (هکتار)	تعداد (هزار)	مساحت (هکتار)
۲۷۵-۵۹۹	۴۷۹	۳۶
۶۰۰-۱۱۹۹	۸۶۳	۶۳
۱۲۰۰-۱۷۹۹	۱۴۶۴	۱۰۶
۱۸۰۰-۲۳۹۹	۱۱۰۴	۱۵۷
۲۴۰۰-۴۱۹۹	۳۱۱۹	۲۳۱
متوسط	۹۵۴	۷۰

(منبع: چهارچوب نظری تحقیق)

۲۳ - سیاست حمایتی در آمدی به روستاییان آسیب‌پذیر^۳

در انگلستان؛ طی دهه (۱۹۹۰-۱۹۸۰) دولت یک طرح کمک اجتماعی را به طور وسیع به کار گرفته تا خویش فرمایان خرده‌پای شاغل در بخش کشاورزی و اقشار آسیب‌پذیر ساکن در مناطق روستایی، از نظر گاه اقتصادی، از درآمدی معقول یعنی دست‌کم معادل آن مقداری که از طریق طرح‌های رفاه اجتماعی پرداخت می‌شود، برخوردار شوند. کشاورزان کم درآمد دقیقاً از همان مقدار کمک بیکاری که در نقاط روستایی معمول است (پس از کسر درآمد زراعی فرضی یا حقیقی) بهره‌مند می‌شوند. اکثر روستاییانی که کمک دریافت می‌دارند، فاقد حساب‌های مطمئن زارعی بوده و درآمد فرضی آنها مبتنی بر قابلیت ارزش‌گذاری دارایی آنها

بدون در نظر گرفتن منفعت حقیقی شان است. لذا این انگیزه ایجاد می شود که آنها هم الگوی کشت خود را به سمت نظام های زراعی سودآورتر سوق دهند. تحت شرایط اقتصادی کنونی و جهانی شدن تجارت و الزامات (WTO)، برای یک کشاورز خرده پا ادامه تولید تا زمانی که بتواند یا از طریق کشاورزی و یا از طریق اشتغال های دیگر روستایی، بدون اتکاء به حمایتی با ماهیت رفاهی روی پای خود بایستد، یک امتیاز تلقی می شود. در برخی از کشورها به نوعی به پرداخت های تشویقی (Incentive Payments) که منوط به مدیریت عرضه است اقدام ورزیده اند. این پرداخت ها برای جبران کمبود درآمد کشاورزانی است که براساس رهنمودهای مقامات و مسئولیت کشاورزی منطقه ای عمل می کنند.

۲۳-۱ طرح مالیات منفی بر درآمد یا نظام های اعتبار مالیاتی^۲

تجارب جهانی نظام های تأمین اجتماعی روستاییان حاکی از بکارگیری طرح هایی تحت عنوان «مالیات منفی بر درآمد» یا «نظام های اعتبار مالیاتی» می باشد. هنگامی که درآمد خانوار روستایی از سطح خاصی پایین تر می آید، نوعی پرداخت مکمل صورت می گیرد تا کاستی درآمد خانوار روستاییان جبران شود. اینگونه مکمل های درآمدی معمولاً به صورت هفتگی یا ماهیانه پرداخت می شود؛ زیرا پول پرداختی مربوط به آن اصولاً باید صرف هزینه های جاری خانوار شود. معمولاً این پرداختی ها شامل گروه و اقشار دیگری از روستاییان مثلاً شاغلین صنایع کوچک روستایی و بزرگران و حتی کارگران فصلی زراعی نیز می شود. مالیات منفی بر درآمد نیز می تواند کمک قابل ملاحظه ای برای روستاییان کم درآمد باشد. که در برخی از کشورهای عضو اتحادیه اروپا تجربه شده است.

به طور کلی درآمد کشاورزان را نباید با ثروت یا دارایی آنها یکسان در نظر گرفت. صاحبان مزارع معمولاً از یک ارزش و دارایی خالص (Net equity) نسبتاً زیاد، یعنی دارایی ها منهای دیون، برخوردارند. خود زمین به ویژه دارای عمده ای است که با گذشت زمان به واقع افزایش ارزش سرمایه محسوس کسب می کند ولی اینگونه منافع بلافاصله تحقق پذیر نیستند و نمی توان آنها را در زمره درآمد سالانه به شمار آورد.

۲۳-۲ بیمه اجتماعی حرف و مشاغل روستاییان

بیمه به معنای عام کلمه شاید بیشترین و یاد در حقیقت طولانی ترین پیشینه را در انگلستان داشته باشد. صرف نظر از بیمه های بازرگانی، هرگاه رابطه ای نزدیک بین بیمه عمر از یک سو و بیمه های اجتماعی از سوی دیگر قایل شویم، سابقه بیمه عمر در این کشور به سال ۱۵۸۳ باز می گردد. بیمه نامه ای به مبلغ ۳۸۲ لیره و ۶ شیلینگ و ۸ پنی بنا به تقاضای ریچارد کارتین برای

1. Negative income
2. Tax Credit System

شخصی به نام «ویلیام گی بونز» به مدت ۱۲ ماه و با نرخ ۸ درصد صادر شد و در افاق بیمه به ثبت رسید. چنین به نظر می‌رسد که ۱۶ نفر از تعهدکنندگان آن بیمه نامه را با دست خود نوشته و امضا کردند. به هر حال بیمه اجتماعی به معنای عام‌تر آن برای نخستین بار در انگلستان به صورت قانون در سال ۱۹۰۸ به تصویب رسید و به اجرا درآمد. این بیمه که مستمری بازنشستگی را شامل می‌شد، سه سال بعد با بیمه ازکارافتادگی تکمیل شد؛ در سال ۱۹۲۵ بیمه بازنشستگی و بازماندگان تدوین گردید و در ۱۹۸۶ قانون جاری به تصویب رسید و از ۱۹۹۱ به اجرا درآمد.

قبل از انقلاب صنعتی، کمک‌های اتحادیه‌های کارگری به کارگران نوعی مانند عمل مؤسسات بیمه بود. سپس از آن کمیته مبارزه با فقر در سال ۱۸۳۴ تأسیس شد. روند تاریخی دیگر نظام‌های حمایتی انگلستان طی آن دوره عبارت بود از: هیأت عمومی بهداشت (۱۸۴۸)، کمیته بیمه ملی (۱۸۸۵) گسترش نظام تأمین اجتماعی و متعاقب آن قانون بازرسی و بهداشت آموزشگاه‌ها (۱۹۰۸)، دخالت دولت و تصویب قانون مستمری بازنشستگی و تعیین سن ۷۰ سالگی برای بازنشستگی (۱۹۰۸)، قانون بیمه ازکارافتادگی (۱۹۱۱). از این زمان (۱۹۱۱) به بعد به تدریج خدمات اجتماعی از جنبه‌های اقدام خیریه و اعانه دور شد و شکل فنی و علمی و قانونمندی دقیق به خود گرفت. ارایه طرح تشکیلات کمیته بیمه‌های اجتماعی توسط حزب کارگر (۱۹۴۲)، تصویب قانون بیمه‌های ملی و تجدیدنظر در قوانین قبلی (۱۹۴۶). تصویب قانون جاری ۱۹۸۶ و اجرای آن ۱۹۹۱.

قانون جاری شامل سیستم دوگانه کمک‌های اجتماعی و بیمه اجتماعی است. این طرح، کلیه افراد مقیم این کشور از جمله روستاییان را تحت پوشش قرار می‌دهد. چنین به نظر می‌رسد که در این کشور، تمایزی میان شهر و روستا در زمینه بیمه‌های اجتماعی وجود ندارد و به این ترتیب تمام افراد مقیم در انگلستان اعم از روستا و شهر تحت پوشش یک قانون واحد قرار می‌گیرند.

۲۳-۳- جایگاه تأمین اجتماعی روستاییان در نظام تأمین اجتماعی کلان جامعه

تشکیلات اولیه تأمین اجتماعی انگلستان در رابطه با مبارزه با فقر و مسایل بهداشتی بود. گروه افزایش حامیان چنین طرح‌هایی، اتحادیه‌های کارگری بودند ولی به نظر می‌رسد بنیان‌های نظری و اندیشه‌های تأمین اجتماعی انگلستان براساس طرح بیمه ملی و با هدف نهای «حذف احتیاج برای انسان» و عدالت اجتماعی بود. طرحی که یکی از اندیشمندان بزرگ تأمین اجتماعی انگلستان به نام «بورج» ارایه داد از همان ابتدا بدون اشاره به طبقه خاصی تمامی طبقات اجتماعی انگلستان را دربرمی‌گرفت.

در این طرح از کلیه کارگران از جمله کارگران بخش کشاورزی به عنوان مشمولین طرح اجتماعی انگلستان نامبرده می‌شود. شواهد فوق، گویای اهمیت جایگاه همپراز روستاییان

و کشاورزان با دیگر طبقات اجتماعی انگلستان در تأمین نیازهای اجتماعی انسان‌ها است.

۲۳-۴- ویژگی‌های طرح بیمه اجتماعی روستاییان در نظام تأمین اجتماعی انگلستان

طرح بیمه‌های اجتماعی روستاییان به گونه‌ای که در فرانسه، ویا برخی دیگر کشورها معنی می‌دهد، در انگلستان مطرح نیست. به عبارت دیگر از نظر تأمین اجتماعی، قانونگذار تمایزی میان شهرنشینان و روستانشینان قایل نشده است. علاوه بر این ویژگی که موجب سادگی نظام تأمین اجتماعی می‌شود، نظام تأمین اجتماعی در انگلستان نظام دوگانه‌ای دارد که شامل کمک‌های اجتماعی و بیمه‌های اجتماعی می‌شود و تمام افراد مقیم این کشور، اعم از شهری و روستایی، تحت پوشش آن قرار دارند.

مزایای آن شامل مستمری بازنشستگی، مستمری افراد سالمند، حمایت از درآمد مستمری از کار افتادگی، مزایای تکمیلی افراد تحت تکفل، کمک هزینه مراقبت و... می‌شود که در زیر بیان خواهد شد.

۲۳-۵- اهداف و انگیزه‌های حمایت اجتماعی در مناطق روستایی انگلستان

اهداف و انگیزه‌های حمایت اجتماعی مناطق روستایی انگلستان به مثابه سایر مناطق کشور تأمین عدالت اجتماعی است. بوریچ طراح بزرگ تأمین اجتماعی انگلستان در طرح اعتقاد خود چنین اعلام می‌دارد، «از راه استقرار تعاون ملی و بیمه‌های اجتماعی عدالت اجتماعی تأمین می‌شود و موجبات بی‌نیازی افراد فراهم می‌گردد». طرح بیمه‌های اجتماعی انگلستان بر سه اصل استوار است: گسترش بهداشت عمومی، تأمین اشتغال کامل و پرداخت کمک هزینه به اولیای کودکان تا ۱۵ سالگی. در واقع هدف بوریچ از برقراری مستمری رفع نیازهای شامل بیکاری، عدم اشتغال به کار، ناتوانی، احتیاجات دوران ازدواج، هزینه زایمان، بیوه‌گی و... بوده است.

۲۴- شرایط احراز بیمه‌شدگان روستایی در انگلستان

بیمه‌شدگان روستایی انگلستان تابع نظام عمومی تأمین اجتماعی هستند و شرایط احراز روستاییان از تأمین اجتماعی مشابه دیگر بیمه‌شدگان است.

مستمری بازنشستگان به مردان در ۶۵ سالگی و زنان در ۶۰ سالگی، با داشتن حداقل سابقه پرداخت حق بیمه به مدت ۵۰ هفته قبل از آوریل ۱۹۵۰، با پرداخت حق بیمه بر مبنای درآمدی که حداقل ۵۲ برابر حق بیمه هفتگی در سال‌های مالیاتی تا آوریل ۱۹۷۵ به اضافه سابقه حدود نهم سال‌های کار (زنان ۴۴ سال و مردان ۴۹ سال) تعلق می‌گیرد. میزان مستمری به تناسب تعداد سال‌های سابقه پرداخت حق بیمه تغییر می‌یابد و چنانچه فرد مستمری بگیر، سرپرستی طفل و یا فردی سالمند و یا از کار افتاده‌ای از بستگان خود را برعهده داشته باشد، از میزان سال‌های مورد نیاز جهت برقراری مستمری کامل کاسته می‌شود.

● **مستمری افراد سالمند**، این نوع مستمری به افراد ۸۰ ساله که مستمری به آنها تعلق نمی‌گیرد و یا مستمری کمتر از میزان معینی (۲۸/۲۰ پوند) در هفته دریافت می‌کند تعلق می‌گیرد.

● **مستمری از کار افتادگی**، بیمه شده در صورت عدم توانایی انجام کار مستحق دریافت مزایای نقدی با غرامت قانونی ایام بیماری به مدت ۲۸ هفته است. کمک از کار افتادگی شدید هم در صورتی که بیمه شده حداقل ۲۸ هفته قادر به انجام کار نبوده و حق بیمه پرداختی وی برای دریافت مستمری از کارافتادگی کافی نباشد تعلق می‌گیرد. (الزام ۸۰ درصد از کارافتادگی برای پس از ۲۰ سالگی). کمک هزینه مراقبت از فرد از کار افتاده، به شرط مراقبت ۳۵ ساعت یا بیشتر از شخص از کار افتاده شدید، هم پرداخت می‌شود.

● **مستمری بازماندگان**، به بازماندگان فرد واجد شرایط دریافت مستمری بازنشستگی و یا فردی که در زمان فوت مستمری بگیر بوده، تعلق می‌گیرد.

۱-۲۴ شرایط پرداخت حق بیمه روستاییان انگلستان

بودجه لازم برای بیمه توسط بیمه شده، کارفرما و دولت تأمین می‌گردد:

الف - حق بیمه پرداخت شده توسط بیمه شده

مستخدمین با درآمد ۴۶ پوند در هفته میزان حق بیمه ۲ درصد مستخدمین با درآمد (۳۵۰-۴۶) پوند در هفته، سهم حق بیمه ۹ درصد، در صورت داشتن قرارداد با طرح مبتنی بر درآمد، حق بیمه پرداختی به ۷ درصد کاهش می‌یابد. در این شرایط حق بیمه زنان متأهل و بیوه‌گان ۳/۸۵ درصد درآمد است.

ب - حق بیمه پرداخت شده توسط کارفرمایان

۵ درصد تا ۱۰/۴۵ درصد لیست حقوق. در صورت دارا بودن قرارداد مبتنی بر درآمد ۵۰ درصد تا ۱۰/۴۵ درصد اولین ۴۶ پوند درآمد هفتگی به اضافه ۱/۲ درصد تا ۶۶/۵ درصد از ۳۵۰-۴۶ پوند درآمد هفتگی و به اضافه ۱۰/۴۵ درصد درآمدهای بیش از ۳۵۰ پوند در هفته را می‌پردازند.

ج - حق بیمه توسط دولت

مبلغی معادل ۵ درصد حق بیمه ناخالص و کلیه مخارج کمک هزینه‌های معیشتی (کمک هزینه‌های نقل و انتقال و مستمری از کارافتادگی غیر حق بیمه‌ای) را می‌پردازد.

طبق طرح بورج گروه‌ها برای پرداخت حق بیمه به سه طبقه تقسیم می‌شوند:

طبقه اول: کارگر و کارفرما حق بیمه می‌پردازند، دولت هم طبق جدول ویژه‌ای درصدی از آن را می‌پردازد.

طبقه دوم: میزان حق بیمه به نسبت سن و جنس بیمه شده است، دولت هم به نسبت معینی کمک می‌کند.

طبقه سوم: حق بیمه این طبقه نیز به نسبت جنس و سن بیمه شده است و دولت هم کمک می‌کند.

در مورد کودکان روستایی دولت رأسأحق بیمه را می پردازد.

۲۵- دوره پرداخت در انگلستان

۱-۲۵- مستمری بازنشستگی

دوره پرداخت برای دریافت این نوع مستمری سابقه پرداخت حق بیمه بر مبنای درآمدی که حداقل ۵۲ برابر حق بیمه هفتگی در سال های مالیاتی تا آوریل به اضافه سابقه حدود نه دهم سال های کار است (زنان ۴۴ سال و مردان ۴۹ سال). یا داشتن حداقل ۵۰ هفته سابقه پرداخت حق بیمه میزان مستمری به تناسب سال های سابقه پرداخت حق بیمه تعیین می کند و در صورت سرپرستی طفل یا افراد دیگر، از میزان سال های مورد نیاز جهت برقراری مستمری کامل کاسته می شود.

۲-۲۵- شرایط دریافت بیمه براساس طرح بوریچ

مستمری بیماری غیر از کار و بیکاری: پرداخت ۲۶ مورد حق بیمه هفتگی مستمر
 مستمری بیماری: در صورت پرداخت ۱۵۶ حق بیمه هفتگی، استحقاق دریافت مستمری حداقل ۳ تا سال مخارج کفن و دفن.

۱- پرداخت حداقل ۲۶ حق بیمه هفتگی از تاریخ شروع بیمه تا مرگ؛

۲- پرداخت حداقل ۳۵ حق بیمه هفتگی در سال اخیر قبل از مرگ؛

۳- به طور سنتی در سال کمتر از ۴۵ حق بیمه هفتگی نپرداخته باشد.

مستمری پرستاری و وضع حمل: پرداخت حداقل ۲۶ حق بیمه هفتگی که برای چهار هفته قابل پرداخت است.

۲۶- سازمان مجری تأمین اجتماعی روستاییان در نظام تأمین اجتماعی

اداره تأمین اجتماعی: نظارت کلی بر برنامه

ادارات محلی، مرکزی و منطقه ای: اجرای مستمری و کمک هزینه های مبتنی بر بررسی

وضعیت معیشت روستاییان

اداره درآمد داخلی: جمع آوری حق بیمه های مبتنی بر درآمد

۱-۲۶- نیروی انسانی و ساختار سازمانی نظام تأمین اجتماعی روستاییان

اداره تأمین اجتماعی، اجرای مستمری ها و کمک هزینه های مبتنی بر بررسی وضعیت

معیشتی را از طریق ادارات محلی، مرکزی و منطقه ای انجام می دهد و جمع آوری حق

بیمه های مبتنی بر درآمد نیز برعهده اداره درآمد داخلی می باشد.

۲-۲۶- نوع منابع مالی و تأمین

بودجه برای اجرای طرح جاری از منابع زیر تأمین می شود:

- حق بیمه سهم بیمه شدگان: این افراد با درآمد ۴۶ پوند در هفته ۲ درصد و از ۴۶ تا ۳۵۰ پوند

در هفته، ۹ درصد می پردازند.

- حق بیمه سهم کارفرمایان: این افراد از ۵ تا ۱۰/۴۵ درصد درآمدهای هفتگی که به حد ۴۶ پوند باشد را می‌پردازند. برای درآمدهای مازاد بر ۴۶ پوند تا ۳۵۰ پوند ۱/۲ درصد تا ۶/۶۵ درصد نسبت به مازاد پرداخت می‌شود؛ و سرانجام برای درآمدهای بالاتر از ۳۵۰ پوند در هفته ۱۰/۴۵ درصد پرداخت می‌گردد.

- دولت مبلغی برابر با ۵ درصد حق بیمه ناخالص به علاوه کلیه مخارج کمک هزینه‌های معیشتی (مانند مستمری از کار افتادگی) را می‌پردازد.

- خویش فرمایان هم حق بیمه‌ای برابر با ۴/۵۵ پوند در هفته به اضافه ۶/۳ درصد سود سالانه خود (از ۵۴۵۰ تا ۱۸۲۰۰ پوند) را می‌پردازند.

- غیرشاغلان نیز در هفته ۴/۵۵ پوند به عنوان حق بیمه می‌پردازند.

۲۶-۳- کمک‌های دولت در نظام تأمین اجتماعی انگلستان

دولت برای اجرای طرح تأمین اجتماعی معادل ۵ درصد حق بیمه ناخالص و کلیه مخارج کمک هزینه‌های معیشتی (پرداخت‌های انتقالی و مستمری از کار افتادگی غیرحق بیمه‌ای) را می‌پردازد.

۲۶-۴- فعالیت‌های مالی سازمان بیمه‌گر

چنین به نظر می‌رسد که در انگلستان بیمه‌های اجتماعی اساساً شکل دولتی دارند و به این ترتیب این بیمه‌گرها فعالیت‌های مالی اندکی در بازار پول و سرمایه دارند و یا اساساً چنین فعالیتی برای آنها تعریف نشده است.

۲۶-۵- وضعیت پرداختی بیمه‌گزاران روستایی

در انگلستان عدم تمایز میان شهری با روستایی از سوی قانونگذار، موجب ساده‌تر شدن مسایل تأمین اجتماعی شده است. بنابراین بیمه شده‌ها (اعم از شهری و روستایی) وضعیت زیر را دارا هستند:

- بیمه شده با درآمد ۴۶۰ پوند در هفته ۲ درصد می‌پردازد؛
- بیمه شده با درآمد ۴۶ تا ۳۵۰ پوند در هفته ۹ درصد (زنان متاهل و بیوه‌گان ۳/۸۵ درصد) می‌پردازند؛

- در صورت داشتن قرارداد با طرح مبتنی بر درآمد، حق بیمه پرداختی ۷ درصد می‌شود؛
- خویش فرمایان نیز ۴/۵۵ پوند در هفته، علاوه ۶/۳ درصد سود سالانه خود را می‌پردازند.

۲۶-۶- مشکلات و مسایل مالی

آنچه تاکنون درباره انگلستان آمده است، نشان می‌دهد که نظام بیمه اجتماعی این کشور تا حد زیادی متکی بر یک نظام دولتی است و این احتمال می‌رود که دولت مرکزی بسیاری از هزینه‌ها به ویژه هزینه‌های درمان (به عنوان یک نمونه از حمایت‌های کوتاه‌مدت) را به طور مستقیم از محل درآمدهای مالیاتی خود تأمین کند. به این ترتیب تازمانی که این امکان فراهم باشد، می‌توان گفت که تنگناهای جدی رودرروی سازمان‌های تأمین اجتماعی در این کشور وجود ندارد.

به هر حال روندهای موجود نشان از شکل‌گیری جدی‌تر مشکلات مالی دارد به عنوان مثال طی دوره (۱۹۹۵-۱۹۸۵) پرداخت‌های انتقالی تأمین اجتماعی از ۱۱/۱ درصد به ۱۵/۴ درصد تولید ناخالص داخلی رسید؛ و طی همین دوره هم هزینه‌های عمومی دولت در زمینه یارانه‌ها و پرداخت‌های انتقالی نسبت به تولید ناخالص داخلی از ۲۰/۲ درصد به ۲۳/۶ درصد رسید.

۲۶-۷- مبنای پوشش جمعیتی تأمین اجتماعی روستاییان

کلیه افراد مقیم انگلستان که در آمد آنها ۴۶ پوند در هفته است می‌توانند تحت پوشش تأمین اجتماعی انگلستان قرار گیرند.

در طرح بورج طبقات مشمول بیمه به شرح زیر طبقه‌بندی شده‌اند:
دسته اول: افرادی هستند که در استخدام مؤسسه یا شخصی بوده و به موجب قرارداد اشتغال دارند:

دسته دوم: افرادی که مستقل کار می‌کنند خواه کارفرما یا کارگر مستقل؛
دسته سوم: زنان که با وجود توانایی اشتغال به کار درآمدا، خانه‌داری می‌کنند؛
دسته چهارم: اشخاصی که ناتوان از کار نیستند ولی کار آنها فاقد درآمد است؛
دسته پنجم: کودکانی که سن آنها مقتضی کارکردن نیست؛
دسته ششم: کسانی که به واسطه کهولت سن قادر به انجام کار نیستند؛
در این طرح، علاوه بر افراد مزبور، بیگانگان مقیم در این کشور مشمول استفاده از مزایای تأمین اجتماعی می‌شوند.

۲۶-۸- سطح میزان مزایا برای بیمه‌شدگان

الف- مستمری بازنشستگی: میزان مبنای این مستمری ۴۶/۹ پوند در هفته است.
ب- مستمری مکمل فرد تحت تکفل: به همسر فرد ۲۸/۲۰ پوند و برای هر فرزند ۹/۶۵ پوند در هفته تعلق می‌گیرد (میزان افزایش در بازنشستگی بعد از موعد: در ازای هر هفته تأخیر از زمان بازنشستگی قانونی فرد، میزان ۱/۷ درصد از مستمری وی به میزان مستمری افزوده می‌شود).

ج- مستمری افراد سالمند: به افراد مسن که مستمری آنان کمتر از ۲۸/۲۰ پوند در هفته باشد تعلق می‌گیرد.

ح- مستمری افزایش سن: در صورتی که سن فرد ۸۰ سال یا بیشتر باشد ۰/۲۵ پوند در هفته به فرد تعلق می‌گیرد.

د- حمایت از درآمد: به مزایا بگیریانی که شرایط احراط را دارا باشند، کمک هزینه مبتنی بر بررسی وضع معیشتی تعلق می‌گیرد. (تعدیل: مستمری‌ها در هر سال با توجه به تغییر قیمت‌ها تعدیل می‌گردد).

ز- مستمری از کارافتادگی: میزان مبنای این مستمری در هفته ۴۶/۴۰ پوند بوده و علاوه بر آن ۳/۱۰ تا ۱۰ پوند براساس سن فرد از کار افتاده به آن افزوده می‌گردد. همچنین اگر استحقاق دریافت مستمری بعد از آوریل ۱۹۷۹ را دارا باشد مبلغی دیگر براساس درآمد فرد، به آن اضافه

می‌شود.

ر- مزایای تکمیلی بابت افراد تحت تکفل: بابت همسر تحت تکفل $28/20$ پوند و هر فرزند $9/65$ پوند است.

س- کمک هزینه از کارافتادگی شدید: در هر هفته $28/20$ پوند و با توجه به سن فرد در زمان شروع از کارافتادگی مبلغی معادل $3/60$ تا 10 پوند اضافه می‌گردد. برای افراد بزرگسال تحت تکفل مبلغی معادل $16/85$ پوند و برای هر کودک تحت تکفل $9/65$ پوند نیز پرداخت می‌شود.

ش- کمک هزینه مراقبت: در هر هفته به میزان $25/05$ و یا $37/55$ پوند پرداخت می‌گردد.

ع- کمک هزینه انتقالی: این کمک هزینه به میزان $26/25$ پوند در هفته برای افراد 80 ساله پرداخت می‌گردد. (فرد باید قبل از 65 سالگی واجد شرایط دریافت بوده باشد).

ک- کمک هزینه مراقبت از فرد از کار افتاده: به میزان $28/20$ پوند هر هفته به همراه کمک هزینه افراد تحت تکفل پرداخت می‌شود.

غ- حمایت از درآمد: این کمک هزینه مبتنی بر بررسی وضعیت معیشتی به افراد واجد شرایط پرداخت می‌گردد (تعدیل: مستمری‌ها در هر سال با توجه به تغییر قیمت تعدیل می‌گردند).

ف- مزایای بازماندگان: مزایای زن بیوه، در صورتی که فرد زیر 60 سال سن داشته و یا شوهر وی بازنشسته نباشد مبلغی مقطوع معادل 1000 پوند است.

ق- کمک هزینه مادران بیوه: زنان بیوه بدون فرزند و همچنین صاحب فرزند معادل $46/90$ پوند در هفته به اضافه $9/65$ پوند برای هر فرزند.

ک- مستمری زنان بیوه: این مستمری برای زن بیوه بدون فرزند با توجه به سن، مدت آن، زمان پایان کمک هزینه مادر بیوه، متغیر است. نرخ استاندارد آن برای سنین 55 سال یا بیشتر معادل $46/90$ پوند بود و در سنین $54-45$ سال درصدی از نرخ کامل پرداخت می‌شود. همچنین یک مبلغ مبتنی بر بررسی وضع معیشتی نیز براساس درآمد شوهر از سال 1976 به بعد به همراه کمک هزینه مادر بیوه و مستمری بیوگی پرداخت می‌گردد.

م- یتیمان: به یتیم کامل (بدون پدر و مادر) در هر هفته $8/40$ پوند پرداخت می‌شود.

ی- کمک هزینه حمایت از درآمد: این کمک با بررسی وضعیت معیشتی به افراد واجد شرایط پرداخت می‌گردد این کمک هزینه‌ها تعدیل دارد.

۲۶-۹- سطح تعهدات بیمه حرف و مشاغل روستاییان

الف- مستمری بازنشستگی: میزان مستمری به تناسب تعداد سال‌های سابقه پرداخت حق بیمه تغییر می‌یابد و چنانچه فرد مستمری بگیر، سرپرستی طفل و یا فردی سالمند و یا از کار افتاده‌ای از بستگان خود را به عهده داشته باشد، از میزان سال‌های مورد نیاز جهت برقراری مستمری کامل کاسته می‌شود. میزان مستمری برای مردان از 65 سالگی و برای زنان از 60 سالگی معادل $46/90$ پوند در هفته است. در صورت تأخیر در بازنشستگی $1/7$ درصد مستمری به میزان مستمری افزوده می‌شود.

ب - مستمری افراد سالمند به افراد مسن که مستمری کمتر از ۲۸/۲۰ پوند در هفته باشد، تعلق می‌گیرد.

ج - مستمری افزایش سن از ۸۰ سالگی به بعد پرداخت می‌شود.

د - مستمری حمایت از درآمد، جهت کمک هزینه مبتنی بر بررسی وضع معیشتی است.

ه - مستمری از کارافتادگی برای از کار افتادگان است و برای از کار افتاده جوان.

مزایای تکمیلی بابت افراد تحت تکفل، کمک هزینه از کار افتادگی شدید، کمک هزینه مراقبت، کمک هزینه نقل و انتقال برای افراد ۸۰ ساله، کمک هزینه مراقبت از فرد از کار افتاده، حمایت از درآمد، مستمری بازماندگان برای زن بیوه، کمک هزینه مادران بیوه با فرزند و بدون فرزند، مستمری زنان بیوه، و مستمری یتیمان از تعهدات بیمه‌گر در نظام تأمین اجتماعی انگلستان است که شامل روستاییان هم می‌گردد.

بر اساس طرح بوریچ سطح تعهدات تأمین اجتماعی انگلستان به شرح زیر است:

گروه اول، کارگرانی که در یک قرارداد کار همبستگی دارند بهره‌مند از کلیه کمک‌های نقدی، بیمه بیماری، حادثه بیکاری، مرگ و پیری.

گروه دوم، افرادی که کار سودبخش ولی مستقل دارند. این گروه به استثنای کمک‌های بیکاری و حوادث از سایر کمک‌ها استفاده می‌کنند.

گروه سوم، افرادی که فعالیت حرفه‌ای ندارند مثل زنان شوهردار، افراد فاقد شغل، اطفال و بازنشستگان که این گروه حق استفاده از کمک‌های حاملگی، فوت، عائله‌مندی، مستمری بازنشستگی و مقرری همسر بازمانده متوفی را دارند.

۲۷- عرضه خدمات درمانی و حمایت‌های کوتاه‌مدت از روستاییان در طول دوره فعالیت و

بازنشستگی

کشور انگلستان از الگوی پوشش همگانی برای بیمه خدمات درمانی خویش استفاده می‌کند و روستاییان نیز به عنوان شهروند، مانند سایر شهروندان کشور، تحت پوشش نظام بیمه خدمات درمانی هستند. اگر چه ممکن است به دلیل نحوه توزیع امکانات و تسهیلات بهداشتی درمانی، میزان دسترسی و بهره‌گیری آنها از خدمات درمانی تفاوت‌هایی میان روستاییان و شهرنشینان وجود داشته باشد. در این کشور منابع دولتی و مالیات‌ها به عنوان منابع حایز اهمیت در تأمین منابع مالی بیمه بهداشت و درمان روستاییان می‌باشد که به همراه حق بیمه‌ها وصول می‌گردد. البته پرداخت‌های نقدی بیماران نیز منبع دیگری برای تأمین منابع مالی بیمه بهداشت و درمان می‌باشد. پیش‌بینی و محاسبه صحیح و عالی منابع مالی مورد نیاز بیمه بهداشت و درمان بر اساس محاسبات احتمالی (Actuarial Computation) همواره ضخامت مالی خوبی برای بخش مذکور می‌باشد و باعث گردیده است که با کسری بودجه در این بخش مواجه نشوند.

اساس محاسبه کلیه منابع مالی، حق بیمه سرانه می‌باشد که طبق محاسبات احتمالی روش

ذخیره‌سازی جزیی (Partial Funding) انتخاب شده است. همچنین به علت استفاده از تکنیک‌های صحیح مدیریت منابع مالی، منابع مالی بیمه بهداشت و درمان همواره دارای ذخیره می‌باشد که جهت سرمایه‌گذاری (یا سایر طرح‌های برگشت سرمایه) صرف می‌گردد. در انگلستان ۷۹ درصد از منابع مالی بیمه بهداشت و درمان از مالیات‌ها و منابع دولتی تأمین می‌گردد و ۱۶ درصد از طریق استفاده از حق بیمه‌ها، برای تأمین منابع مالی بهداشت و درمان، استفاده می‌شوند.

۱-۲۷ - عرضه خدمات بلندمدت به بیمه‌شدگان روستایی (بازنشستگی)، از کار افتادگی و (...)

الف - مستمری بازنشستگی: که به مردان با ۶۵ سال و زنان با ۶۰ سال سن به بالا پرداخت می‌گردد میزان مبنای این مستمری ۴۶/۹۰ پوند در هفته می‌باشد.

ب - مستمری مکمل افراد تحت تکفل: به همسر فرد ۲۸/۲۰ پوند و برای هر فرزند ۹/۶۵ پوند در هفته.

ج - میزان افزایش در بازنشستگی‌های: بعد از موعد در ازای هر هفته تأخیر از زمان بازنشستگی قانون فرد، در سنین ۶۵ تا ۷۰ سالگی برای مردان و ۶۰ تا ۶۵ سالگی برای زنان، ۱۷ درصد از مستمری وی به میزان مستمری افزوده می‌شود.

د- مستمری افراد سالمند: برای افراد مسن که مستمری آنان کمتر از ۲۸/۲۰ پوند در هفته باشد.

ه - افزایش سن: برای فرد با سن ۸۰ سال یا بیشتر در هفته.

و - مستمری از کار افتادگی: مبنای ۴۶/۴۰ پوند در هفته، به علاوه ۳/۱۰ تا ۱۰ پوند براساس سن فرد از کار افتاده.

ز - مزایای تکمیلی بابت افراد تحت تکفل: بابت همسر تحت تکفل ۲۸/۲۰ پوند و هر فرزند ۹/۶۵ پوند در هفته.

ح - کمک هزینه در قالب پرداخت‌های انتقالی: این کمک هزینه به میزان ۲۶/۲۵ پوند در هفته به افراد دارای سن ۸۰ سال پرداخت می‌گردد. فرد باید قبل از ۶۵ سالگی واجد شرایط دریافت باشد).

ط - مزایای بازماندگان: برای زنان بیوه، در صورتی که فرد زیر ۶۰ سال باشد و یا شوهر وی بازنشسته نباشد مبلغی مقطوع معادل ۱۰۰۰ پوند دریافت دارد.

۲۸ - چالش‌های آینده نظام تأمین اجتماعی روستاییان

مطالعه اجمالی حاضر نشان می‌دهد که نظام تأمین اجتماعی انگلستان، برخلاف فرانسه، در روستاهای این کشور با گروه محدود و مشخصی روبه‌رو نیست اگر چه از جمعیت فعال حدوداً سی میلیونی این کشور تنها یک درصد در کشاورزی مشغول به کار هستند. علاوه بر این، برخلاف فرانسه که روستاییان غیر شاغل در بخش کشاورزی را مشخص کرده ولی آنها را

مشمول نظام ملی بیمه اجتماعی خویش فرمایان و صاحبان حرف و مشاغل آزاد می‌کند، در انگلستان این مرز نیز مشخص نشده است. این نظام جامع تأمین اجتماعی رامی توان حاصل تکامل اجتماعی اقتصادی این کشور به شمار آورد.

به هر حال برای این نظام می‌توان نقاط قوت زیر را قایل شد:

۱- شمار افراد تحت پوششی که در بخش کشاورزی فعال هستند، بسیار اندک است و طبق Eurostat در ۱۹۹۵ به ۵۱۷ هزار نفر می‌رسید؛

۲- رشد جمعیت، به ویژه جمعیت روستایی بسیار اندک است؛

۳- جابه‌جایی جمعیت در قالب مهاجرت از روستا به شهر به حالت تعلیق در آمده است؛

۴- پرداخت‌های انتقالی تأمین اجتماعی اثر ملموسی بر کاهش فقر داشته است؛

۵- شیوه ارزش‌گذاری داری کشاورزان و لذا تعیین میزان کمک به آنها؛

۶- مقایسه شمار کشاورزان با سطح زمین قابل کشت نشان می‌دهد که وسعت سرانه زمین‌های زیر کشت در حد ۱۲/۵ هکتار است.

۷- به نظر می‌رسد که در این کشور نیز همچون فرانسه، کشاورزان عمدتاً تک‌شغلی، هستند.

۸- تراکم جمعیت در این کشور بالا است و از این رو دسترسی به آنها مشکل جدی تلقی نمی‌شود.

از سوی دیگر می‌توان یک رشته مشکلاتی را به عنوان چالش‌های جدی در نظام تأمین اجتماعی انگلستان برشمرد، مانند:

۹- جمعیت زیر خط فقر در انگلستان به ۱۷ درصد می‌رسد و احتمال گسترده‌تر بودن آن در بخش کشاورزی وجود دارد؛

۱۰- رقابت‌های جهانی ممکن است فشار بر بخش کشاورزی این کشور را افزایش دهد؛

۱۱- پرداخت‌های انتقالی تأمین اجتماعی روبه افزایش است چنانچه طی دوره (۱۹۹۵-۱۹۸۵) از ۱۱/۱ درصد به ۱۵/۴ درصد تولید ناخالص داخلی رسیده است؛

۱۲- هزینه‌های عمومی در زمینه یارانه‌ها و پرداخت‌های انتقالی نسبت به تولید ناخالص داخلی طی دوره (۱۹۹۵-۱۹۸۵) از ۲۰/۲ درصد به ۲۳/۶ درصد افزایش یافته است؛

۱۳- هزینه‌های درمان عمدتاً از محل دریافت مالیات تأمین می‌شود و نه حق بیمه.

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

در دو کشور انگلستان و فرانسه بیمه روستاییان پیشینه‌ای نسبتاً طولانی دارد و تا حدی تحت تأثیر جنبش‌هایی بوده است که در شهرها و مراکز صنعتی رخ داده است. هم‌اکنون روستاییان فرانسه در دو قالب زیر پوشش بیمه‌های اجتماعی قرار دارند: کشاورزان از بیمه‌های اجتماعی کشاورزی که صندوق‌های متعددی دارد بهره می‌گیرند؛ و غیر کشاورزان در نظام ملی بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد و خویش فرمایان جای گرفته‌اند. انواع

خدماتی که ارایه می شود عمدتاً عبارتند از: ازکار افتادگی، بازنشستگی، بازمندگان، درمان و ایام بارداری حوادث ناشی از کار و بیماری های شغلی، کمک عائله مندی.

شمار روستاییان کشاورز و کارگران کشاورزی و مانند آنها در حد ۱/۴ میلیون نفر برآورد می شود، ولی برآوری از تعداد غیر کشاورزان روستاییان ارایه نشده است. صندوق های مربوط به این کشاورزان متعدّدند، و اگر چه حق بیمه از کشاورزان می گیرند، ولی دولت فرانسه ناگزیر است که از منابع مالی خود (مانند مالیات ها) به این صندوق ها کمک کند. این وضعیت را باید به عنوان یک مشکل تلقی کرد که با توجه به محیط کلان ملی و بین المللی، یعنی رقابت شدید در حوزه کشاورزی و گرایش قدرتمند جهانی در جهت خصوصی سازی، بسیار جدی به نظر می رسد. در انگلستان بیمه پیشینه ای بسیار طولانی دارد و از اوایل سده بیستم که بیمه مستمری بازنشستگی شکل گرفت و طی دهه های بعدی توسعه یافت، کشاورزان و روستائینان متمایز نشدند. به این ترتیب این گروه های اجتماعی در قالب نظام جامع تأمین اجتماعی تحت پوشش قرار گرفته اند.

شمار روستاییان و در حقیقت کشاورزان در این کشور محدود و در حد نیم میلیون نفر است که روبه کاهش هم گذاشته است. چنین به نظر می رسد که افراد روستایی انگلستان تحت پوشش صندوق های گوناگون، به آن گونه که در فرانسه وجود دارد، قرار ندارد. سرانه زمین در این کشور محدود می نماید که این ممکن است به عنوان یک مشکل مطرح باشد. ولی مهم تر از آن، حضور نزدیک به ۱۷ درصد جمعیت در زیر خط فقر است و اگر چه پرداخت های انتقالی تأمین اجتماعی و یارانه ها از شدت فقر جلوگیری کرده است. ولی مشکلات مالی خاصی را هم می تواند برای دولت به ارمغان آورده باشد. شاید جدایی این بخش از حوزه اقتصاد از اقتصاد بازار آزاد، تنگنای اصلی در نظام اقتصادی بریتانیا انگاشته شود.

منابع

- ۱- ازکیا، م و شیرزاد، ح (۱۳۸۰). «طرح بررسی بیمه روستاییان در چارچوب زمینه‌های اجرایی نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی»، جلد اول، مؤسسه عالی پژوهش در تأمین اجتماعی، دانشگاه تهران.
- ۲- شیرزاد، ح (۱۳۸۱). «تحلیلی بر نهادها و سازمان‌های بین‌المللی فعال در حوزه تأمین اجتماعی»، ماهنامه اطلاعات سیاسی اقتصادی، سال ۱۷، شماره ۶۵، بهمن و اسفندماه، شماره مسلسل ۱۸۵-۱۸۶، ص ۱۹۰.
- ۳- شیرزاد، ح (۱۳۸۲). «کشاورزی و مسئله رفاه و تأمین اجتماعی تولیدکنندگان این بخش»، نخستین همایش کشاورزی و توسعه‌ی ملی، وزارت جهاد کشاورزی، ۱۷-۱۸ آذرماه، تهران.
- ۴- شیرزاد، ح (۱۳۸۲). «واکاوی سازوکارهای رفاهی تأمینی در نظام بهره‌برداری کشاورزی ایران، (راهبرد خدمات بیمه اجتماعی بهره‌برداران)». همایش نظام‌های بهره‌برداری کشاورزی در ایران. چالش‌ها و چاره‌ها، وزارت جهاد کشاورزی ۹-۱۰ دی‌ماه، تهران.
- ۵- شیرزاد، ح و ازکیا، م (۱۳۸۲). «بررسی جامعه شناختی قشرهای روستایی و نظام‌های حمایت از روستاییان». ماهنامه اطلاعات سیاسی اقتصادی، سال ۱۷، شماره ۷-۸.
- ۶- شیرزاد، ح (۱۳۸۳). «سیر تکاملی نظام‌های بیمه اجتماعی روستاییان در ایران و کشورهای توسعه یافته جهان». فصلنامه‌ی روستا و توسعه، سال ۷، شماره ۴، تهران.
- ۷- شیرزاد، ح و ازکیا، م (۱۳۸۲). «تبیین وضع موجود پوشش‌های حمایتی روستایی در ایران، دیدگاهی جمعیت شناختی». فصلنامه روستا و توسعه، سال ۶، شماره ۱۰۲، بهار و تابستان، ص ۱.
- ۸- شیرزاد، ح و جوادیان، ا (۱۳۷۸) «مطالعه تطبیقی نظام‌های بیمه محصولات کشاورزی در جهان با اولویت کشورهای در حال توسعه. مجموعه مقالات دومین همایش سراسری مسئولین و کارشناسان صندوق بیمه محصولات کشاورزی کشور». «۲۴-۲۵» مهرماه، مرکز آموزش بانک کشاورزی.
- ۹- شیرزاد، ح (۱۳۸۰). «مطالعه سازماندهی و برنامه‌ریزی نظام‌های بیمه محصولات کشاورزی در جهان. مجموعه مقالات اولین سمینار بیمه و امنیت سرمایه‌گذاری در ایران». بانک کشاورزی نشست اول، شرکت توسعه پایدار منابع، ۲۴-۲۳ اردیبهشت‌ماه، سالن کنفرانس بانک کشاورزی.

10- Bloch, F. (1994). "Occassi Paper on social security disability Benefit Claim Processing and Appeals in six Industrial Countries". vol.4, washington: ISSA Press, PP. (414-466).

11- Dionne, E. J (1999), "Why Social Insurance." washington IssA Press.

12- Gillivary, W. MC. (1997), "Social security Pension Current Issues". Washington : ISSA Press.

- 13- James, E. (1998), **“Reforming social security, How, why, and so what?”** washington : IssA Press.
- 14- Johanner, J. (1999), **“Strengthening social security systems in Rural Areas of Developed Countries”**. Donn: ZEF Center for Development Research.
- 15- UNDP (1998), **“Human Development Report”**. Rome: UNDP, PP. (207-221).

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی